

Berättelse

om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 19 Januari 1885.

För konungahus och folk har Hans Kongl. Höghet Hertigens af Södermanland födelse på Tullgarn den 17 Juni 1884 utgjort en glädjande tilldragelse.

Vid en i Paris församlad internationel konferens har den 14 Mars blifvit under-tecknad en konvention angående skydd för undervattenskablar jemte dertill fogad tilläggsartikel. Denna konvention har den 19 December blifvit af Kongl. Maj:t å de förenade rikenas vägnar ratificerad.

Internationel konvention rörande skydd för undervattenskablar.

Den 15 Februari har i Stockholm blifvit under-tecknad ett aftal mellan de förenade rikena och Frankrike rörande de formaliteter, som böra iakttagas till skyddande af eganderätten till skrifter och konstverk. Kongl. Maj:ts ratifikation är gifven den 25 April och den 17 Juli utvexlad mot den af franska republikens President utfärdade ratifikation.

Aftal med Frankrike angående skydd af eganderätten till skrifter och konstverk.

Mellan de förenade rikena och Italien har den 9 Oktober blifvit utvexlad en deklaration angående ömsesidigt skydd för eganderätten till skrifter och konstverk.

Deklaration med Italien rörande skydd af eganderätten till skrifter och konstverk.

På grund af Kongl. Maj:ts beslut den 25 Januari hafva de sedan några år hvilande underhandlingarne med Portugal om afslutande af ny handels- och sjöfartstraktat blifvit återupptagna.

Underhandlingar med Portugal om afslutande af ny handels- och sjöfartstraktat.

De med Japan öppnade underhandlingarne rörande revision af den mellan de förenade rikena och nämnda land gällande vänskaps-, handels- och sjöfartstraktat hafva under året fortgått.

Underhandlingar med Japan om revision af gällande vänskaps-, handels- och sjöfartstraktat.

Deklaration med Belgien rörande ömsesidigt erkännande af mätbref. En deklARATION mellan de förenade rikena och Belgien angående ömsesidigt erkännande af mätbref har den 8 Februari blifvit i Stockholm utfärdad.

Aftal med Amerikas Förenade Stater om utväxling af postanvisningar. Med Amerikas Förenade Stater hafva pågått underhandlingar om afslutande af öfverenskommelse angående utväxling af postanvisningar, och har aftal derom den 27 December blifvit för Sveriges del undertecknad.

Turkiets anslutning till internationella affalet rörande utväxling af bref med angifvet värde och internationella konventionen om utväxling af paketpostförsändelser. Turkiet har anslutit sig till så väl det i Paris den 1 Juni 1878 träffade internationella aftal rörande utväxling af bref med angifvet värde som till den i nämnda stad den 3 November 1880 afslutade internationella konvention angående utväxling af paketpostförsändelser utan angifvet värde.

Internationel postkongress i Lissabon. Kongl. Maj:t har beslutat genom ombud deltaga i den internationella postkongress, som skolat den 1 Oktober sammanträda i Lissabon men för mellankomna hinder blifvit uppskjuten till den 3 nästkommande Februari.

Franska besittningarnes i Cochinchina anmälda anslutning till internationel telegrafkonvention. Frankrike har anmält sina besittningars i Cochinchina anslutning till den i St. Petersburg den 22/10 Juli 1875 afslutade internationella telegrafkonvention.

Kongress i Washington för antagande af en enda första meridian för longituds- och tidsberäkningar öfver hela jorden. Kongl. Maj:t har genom ombud deltagit i den under året i Washington församlade kongress för behandling af frågan om antagande af en enda första meridian för longituds- och tidsberäkningar öfver hela jorden.

Kongress i Genève rörande frivillig vård af sårade och sjuke i fält. På föranstaltande af röda korsets föreningar för frivillig vård af sårade och sjuke i fält har i Genève varit samlad en kongress, till hvilken de förenade rikena sändt ombud.

I den konferens, hvilken under September månad hållits i Bern för öfverläggning om möjligheten och sättet att afsluta en öfverenskommelse om internationellt skydd för författare och konstnärer, hafva de förenade rikena genom särskilda ombud deltagit, och har vid konferensen utarbetats förslag till internationellt aftal om skyddande af författares och konstnärers rättigheter.

Konferens i Bern angående internationellt skydd för författare och konstnärer.

Likaledes hafva de förenade rikena varit representerade vid den internationella konferens, hvilken för öfverläggning om de afrikanska handels- och kolonisationsförhållandena varit samlad i Berlin sedan den 15 November.

International konferens i Berlin angående afrikanska handels- och kolonisationsförhållandena.

Med anledning af vissa missförhållanden i afseende å de förenade rikenas handel och sjöfart på Mexico har Kongl. Maj:t under den 15 November ått sakkunnig person uppdragit att begifva sig dit för att verkställa undersökning angående sättet att för framtiden förebygga de i berörda hänseende anmärkta olägenheterna äfvensom med mexikanska regeringen träda i underhandling om afslutande af en handels- och sjöfartstraktat.

Utsändande af sakkunnig person för verkställande af undersökningar rörande de förenade rikenas handel och sjöfart på Mexico.

Jemlikt nådigt beslut den 31 Oktober har en komité af svenske och norske män blifvit nedsatt med uppdrag att utarbeta så väl förslag till lag, hvarigenom ått Kongl. Maj:t öfverlemnas att utfärda instruktion för de förenade rikenas konsulatstjänstemän i afseende å den jurisdiktion, som desse på grund af gällande traktater ega att i vissa länder utöfva, som ock förslag till sådan instruktion.

Komité för afgifvande af förslag till lag och instruktion rörande svenske och norske konsulatstjänstemäns jurisdiktion i vissa länder.

Kongl. Maj:t har den 30 December beslutat upprättandet af ett löndat konsulat i Bilbao äfvensom fastställt nya regleringar den 25 Januari af konsulatet i Triest och den 16 Maj af generalkonsulatet i Tanger.

Upprättande af löndat konsulat i Bilbao, m. m.

Berättelser angående rättsväsendet i riket för så väl år 1882 som år 1883 hafva blifvit afgifna och i vanlig ordning till trycket befordrade.

Chefens för Justitiedepartementet embetsberättelse

Under nedannämnde dagar har Kongl. Maj:t utfärdat följande, af Kongl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen antagna författningar, nemligen: 1884 den 21 Mars: förordning angående rätt till betalning i visst fall för borgade varor;

Lagförändringar.

1884 den 21 Mars: förordning angående kungörande af tiden för allmänna tingssammanträden i vissa domsagor samt för avslutande af ting;

förordning angående förändrad lydelse af 3, 58, 69, 88 och 89 §§ i Kongl. Maj:t förnyade nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 November 1866;

» den 18 April: förordning angående förändrade bestämmelser om presexamen;

lag angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omnydigs egendom;

» den 16 Maj: förordning angående upphäfvande af 20 kap. 2 § och ändring i 21 kap. 2 § kyrkolagen;

lag om upphäfvande af strafflagens stadganden angående fängelsestraff vid vatten och bröd;

lag om ändring i 13 § strafflagen för krigsmagten den 7 Oktober 1881;

förordning angående ändring i bestämmelserna om verkställande af fängelsestraff, hvartill böter förvandlats;

» den 5 Juli: lag om skydd för varumärken;

1885 den 9 Januari: lag angående skydd för undervattenstelegrafkablar;

och har Kongl. Maj:t till följande af senast försåmlade Riksdag afgifna förslag till lagförändringar, öfver hvilka Kongl. Maj:t icke kunnat före Riksdagens åtskiljande meddela beslut, i den ordning 87 § regeringsformen föreskrifver, lemnat nådigt bifall och låtit å dessa förslag grundade författningar utfärdas, nemligen:

1884 den 5 Juli: lag angående ogift qvinnas rätt att vid viss ålder vara myndig;

lag angående utsträckt tillämpning af de i förordningen den 15 Oktober 1880 meddelade särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning af jernväg, så ock i fråga om förvaltning af jernväg under konkurs;

förordning angående ändrad lydelse af 19 § i Kongl. Maj:t:s förnyade nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 November 1866;

lag angående ändrad lydelse af 104 § konkurslagen;

» den 26 Sept.: lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelser;

hvarjemte Kongl. Maj:t låtit utfärda följande kungörelser, nemligen:

1884 den 18 April: angående fastställande af formulär till förmynderskapsbok;

» 25 » angående bestämmande af den valkrets för riksdagsmannaval, till hvilken staden Ronneby skall hänföras;

- 1884 den 5 Juli: angående vissa domsagors indelning i valkretsar för riksdagsmannaval;
» den 3 Oktober: angående förändrad lydelse af 30 § disciplinstadgan för krigsmagten den 7 Oktober 1881;
» den 7 November: angående tillämpning å italienska undersåtars skrifter och konstverk af lagarne angående eganderätt till skrift och efterbildning af konstverk.

Sedan Nya Lagberedningen afgifvit förberedande betänkande angående rättegångsväsendets ombildning, har Kongl. Maj:t, vid anmälan häraf, funnit godt uppdraga åt en Förstärkt Lagberedning att med föranledande af nämnda betänkande afgifva yttrande i fråga om hufvudgrunderna för en ny rättegångsordning.

Frågan om ny rättegångsordning.

På grundvalen af nämnda betänkande har Nya Lagberedningen utarbetat förslag till lag angående vissa bestämmelser om rättegången i brottmål, öfver hvilket förslag Högsta Domstolens yttrande infordrats.

Sedan Högsta Domstolen, uti afgifvet utlåtande öfver det i förra berättelsen omförmälda förslag till förordning angående förändrade bestämmelser rörande ordalagen vid edgångs fullgörande, emot förslaget framställt väsentliga erinringar, har, i öfverensstämmelse med Nya Lagberedningens i betänkandet angående rättegångsväsendets ombildning uttalade åsigter, nytt förslag i ämnet uppgjorts, hvaröfver Högsta Domstolen jemväl afgifvit yttrande.

Förändrade bestämmelser rörande ordalagen vid edgångs fullgörande.

Sedan Kongl. Maj:t, efter Högsta Domstolens hörande, funnit ett af Riksdagen framställt förslag till lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prestgård icke böra oförändradt antagas, har inom Justitiedepartementet ett nytt förslag till författning i samma ämne blifvit utarbetadt, hvaröfver Högsta Domstolen afgifvit yttrande.

Kostnaden för byggnad och underhåll af prestgård.

I afsigt att bereda borgenärer i konkurs tillfälle att besluta om uppskof med försäljning af konkursboets lösa egendom m. m. har utarbetats förslag till lag angående vissa ändringar i konkurslagen, hvaröfver Högsta Domstolen afgifvit yttrande.

Ändringar i konkurslagen.

Efter det, på sätt i skrifvelse till 1884 års Riksdag omförmäldes, en af Riksdagen antagen lag angående förmånsrätt till betalning för fordran å utflyttningsbidrag m. m., som vid laga skifte blifvit bestämdt, icke kunnat af Kongl. Maj:t godkännas, hafva inom Justitiedepartementet författningar i ämnet blifvit utarbetade, hvaröfver Högsta Domstolen afgifvit yttrande.

Säkerhet för utbekommande af utflyttningsbidrag m. m. i anledning af laga skifte.

Lagstiftning i fråga om lösdrifvares handling. Sedan utlåtanden från länsstyrelserna och Fångvårdsstyrelsen inkommit öfver det af komiterade framlagda förslag till förordning angående lösdrifveri m. m., har Högsta Domstolen afgifvit yttrande öfver ett förslag till lagstiftning i detta ämne.

Förslag till lag angående handelsregister m. m. Efter det den i berättelsen till 1882 års Riksdag omförmälda komité för utarbetande af förslag till författning angående handelsfirma och procura m. m. till Kongl. Maj:t afgifvit förslag till lag angående handelsregister, firma och procura, har samma förslag blifvit öfverlemnadt till Kommerskollegium för afgifvande af utlåtande.

Komité för utarbetande af förslag för ordnande af rättsförhållanden, uppkomna vid gatu-regleringar. I anledning af en af sistlidne Riksdag gjord framställning har Kongl. Maj:t uppdragit åt en komité att utarbeta erforderliga författningsförslag för ordnande af de rättsförhållanden, som uppkomma vid genomförande af gators, torgs eller allmänna platsers reglering.

Ersättning i händelse af olycksfall vid jernvägstrafik m. m. Vid anmälan af Riksdagens skrifvelse den 13 April 1881 angående utredning huruvida och under hvilka vilkor statsmagten må kunna ikläda sig ansvar för förluster, som af embetsmän genom felaktig embetsförvaltning vållas, har Kongl. Maj:t anbefalt chefen för Justitiedepartementet att låta utarbeta förslag till föreskrifter dels angående ersättningar i händelse af olycksfall vid jernvägstrafik, dels rörande ersättning till oskyldigt häktade eller till frihetsstraff dömda.

Angående revision af strafflagen. Kongl. Maj:t har uppdragit åt Nya Lagberedningen att till behandling företaga frågan om revision af strafflagens straffbestämmelser.

Utarbetande af förslag till ny tryckfrihetsförordning. Enär behovet af en omarbetning af gällande tryckfrihetsförordning gjort sig allt mera gällande, har Kongl. Maj:t uppdragit åt chefen för Justitiedepartementet att utarbeta förslag till ny lag i ämnet.

Tillökning af divisionernas antal i Svea Hofrätt. För att bereda minskning af den hos Svea Hofrätt befintliga balans af vädjade mål har Kongl. Maj:t tillåtit nämnda hofrätt att fortfarande till 1885 års slut arbeta å en division utöfver det å stat bestämda antal.

Särskilda tingslags och härads förening till ett tingslag. Med tillämpning af föreskrifterna i Kongl. förordningen den 17 Maj 1872 angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting, är förordnadt, att Vestmanlands östra domsaga, bestående af Torstuna, Simtuna,

Öfver-Tjurbo och Våla härad, skall utgöra ett tingslag med tingsställe i närheten af Heby jernvägsstation; och har tillika föreskrifvits att denna reglering skall träda i verket vid den tid, som, efter det de för tingsstadens anordnande erforderliga åtgärder blifvit vidtagna, kommer att af Kongl. Maj:t bestämmas.

Efter det, på sätt i berättelsen till senaste Riksdag omförmäldes, Kongl. Maj:t förordnat att Stockholms läns vestra domsaga, bestående af Erlinghundra, Seminghundra, Långhundra och Vallentuna härad, skulle utgöra ett tingslag med tingsställe vid Kimsta, har förordnats att förenämnda reglering skall träda i verket med 1885 års början.

Sedan Kongl. Maj:t, enligt berättelsen till nästlidne Riksdag, förordnat, att Åkerbo, Bankekinds och Hanekinds härad skulle utgöra ett tingslag med tingsställe i Linköping, har Kongl. Maj:t förordnat, att ifrågavarande förändrade reglering skall träda i verket med 1886 års ingång.

Efter vederbörandes förslag äro föreskrifter meddelade angående magistratens i Sköfde göromål och löneförmåner, hvarjemte ny lönestat blifvit af Kongl. Maj:t faststald för justitieborgmästaren i Norrköping, för borgmästaren i Karlstad samt för borgmästare och rådmän i Strömstad.

Organisation af magistrater m. m.

På grund af gjord framställning har ordning blifvit faststald för val af borgmästare i städerna Sköfde och Norrköping och föreskrifter meddelade i fråga om borgmästareval i Strömstad.

Ordnung för val af borgmästare.

För undanrödjande af vissa oregelbundenheter i landets judiciella, administrativa och ecklesiastika indelning har Kongl. Maj:t, på gjorda framställningar, förordnat, att hemmanet Åsjögle N:o 1 om ett mantal skall med 1885 års ingång i administrativt och kommunalt samt ecklesiastiskt och judicielt hänseende skiljas från Mörlunda socken och Aspelands härad samt förläggas till Kristdala socken och Tunaläns härad; att vissa inom Mörrums socken belägna hemman skola vid 1885 års ingång i administrativt och judicielt hänseende förläggas från Bräkne till Listers härad och domsaga; att hemmanet Ahlby N:o 2 om $\frac{1}{4}$ mantal, kalladt Råsten, skall vid 1885 års början i administrativt, judicielt, kyrkligt och kommunalt hänseende äfvensom i jordeboken öfverföras från Solna till Bromma socken samt i följd deraf förläggas från Danderyds skeppslag, samma skeppslags länsmansdistrikt och Stockholms läns femte fögderi till Sollentuna härad, detta härads länsmansdistrikt och Stockholms läns första fögderi; att hemmanen Torestorp N:is 1--3 om tillhoppa $1\frac{1}{8}$ mantal skola vid 1885 års ingång i jordeboken öfverföras från Varola socken och Kåkindes härad till Edåsa socken och Gudhems härad samt i följd häraf förläggas från Kåkindes härads öfra länsmansdistrikt och Kåkindes tingslag till

Förändringar i landets judiciella, administrativa och ecklesiastika indelning.

Gudhems härads östra länsmansdistrikt och Gudhems tingslag; *att* lägenheten Skytthemmet eller Pytthemmet skall vid 1885 års ingång i jordeboken öfverföras från Vestra härad och Nydala socken till Östbo härad och Gällaryds socken samt i följd deraf förläggas från Vestra härads vestra länsmansdistrikt, Vestra härads fögderi, tingslag och domsaga till Östbo härads södra länsmansdistrikt, Östbo härads fögderi, Östbo tingslag samt Östbo och Vestbo domsaga; *att* hemmanen Djupedal N:is 1—3 om $2\frac{1}{2}$ mantal skola vid 1885 års början i administrativt och judicielt hänseende äfvensom i jordeboken öfverföras från Longs socken och Barne härad till Ufvereds socken och Kållands härad samt i följd deraf skiljas från Barne härads länsmansdistrikt, Barne fögderi och tingslag samt Åse, Viste, Barne och Laske domsaga för att läggas till Kållands härads södra länsmansdistrikt, Lidköpings fögderi, Kållands tingslag samt Kinneferdings, Kinne och Kållands domsaga; *att* de hemman och lägenheter, hvilka enligt jordeboken utgöra den till Södra Vedbo härad hörande delen af Björkö socken, skola vid 1885 års ingång förläggas till Östra härad samt i följd deraf skiljas från Södra Vedbo härads norra länsmansdistrikt, Norra och Södra Vedbo härads fögderi, Södra Vedbo tingslag samt Norra och Södra Vedbo domsaga samt förläggas till Östra härads första länsmansdistrikt, Östra härads fögderi, tingslag och domsaga; *att* de hemman och lägenheter, hvilka enligt jordeboken utgöra den till Villands härad hörande delen af Hjärsås socken, skola vid 1885 års ingång förläggas till Östra Göinge härad samt i följd deraf skiljas från Oppmanna länsmansdistrikt, Villands, Gärds och Albo härads fögderi och Villands härad samt förläggas till Färlöfs länsmansdistrikt, Östra och Vestra Göinge härads fögderi och Östra Göinge härad; *att* den s. k. Ånhults skate skall vid 1885 års början i administrativt och judicielt hänseende äfvensom i jordeboken öfverflyttas från Stenbergas socken och Östra härad i Jönköpings län till Virserums socken och Aspelands härad i Kalmar län samt i följd deraf förläggas från Östra härads tredje länsmansdistrikt, Östra härads fögderi, tingslag och domsaga till Aspelands härads vestra länsmansdistrikt, Aspelands och Handbörds härads fögderi, Aspelands tingslag samt Aspelands och Handbörds domsaga; *att* hemmanen Lilla Bohult N:o 1 $\frac{1}{8}$ mantal, Brantås N:is 1 och 2 $1\frac{3}{4}$ mantal, Ingarp N:o 1 ett mantal, Lida N:o 1 $\frac{1}{2}$ mantal, Näfvelsjöas N:o 1 $\frac{1}{2}$ mantal, Nöbbeled N:is 1—3 $1\frac{3}{4}$ mantal, Nöbbeledholm N:o 1 $\frac{1}{2}$ mantal, Slåthult N:o 1 $\frac{1}{2}$ mantal, Spegelstorp N:o 1 $\frac{1}{8}$ mantal, Varhester eller Malhester N:o 1 $\frac{1}{4}$ mantal och Äbbarp N:o 1 $\frac{1}{4}$ mantal samt lägenheterna Brantås N:o 3, Nöbbeled N:o 4, Tamåsen och Nöbbeledholm N:o 2 skola vid 1885 års början i administrativt och judicielt hänseende äfvensom i jordeboken öfverföras från Sandsjö socken och Vestra härad till Näfvelsjö socken och Östra härad samt i följd deraf förläggas från Vestra härads norra länsmansdistrikt, Vestra härads fögderi, tingslag och domsaga till Östra härads första länsmansdistrikt, Östra härads fögderi, tingslag och

domsaga; att de hemman, hvilka enligt jordeboken utgöra den till Sevede härad hörande delen af Tuna socken, skola vid 1885 års ingång förläggas till Tunaläns härad samt i följd deraf skiljas från Sevede härads södra länsmansdistrikt och Sevede tingslag samt förläggas till Tunaläns härads länsmansdistrikt och Tunaläns tingslag; att hemmanet Våxnäs N:o 1, som redan i fråga om brottmål lyder under Mellansysslets tingslag, skall från 1886 års ingång jemväl i afseende å civila mål och ärenden tillhöra nämnda tingslag; att hemmanen 1 mantal Katebo N:o 1, 1 mantal Lifvarp N:o 1 och $\frac{3}{4}$ mantal Sjöarp N:o 1 skola vid 1886 års ingång i jordeboken öfverföras från Hesleby socken och Södra Vedbo härad i Jönköpings län till Lönnberga socken och Aspelands härad i Kalmar län samt i följd deraf skiljas från Södra Vedbo härads södra länsmansdistrikt, Norra och Södra Vedbo härads fögderi, Södra Vedbo tingslag samt Norra och Södra Vedbo domsaga och förläggas till Aspelands härads vestra länsmansdistrikt, Aspelands och Handbörds härads fögderi, Aspelands tingslag samt Aspelands och Handbörds domsaga; att hemmanet Nöden N:o 1, $\frac{1}{8}$ mantal, skall vid 1886 års ingång i kommunalt hänseende och i jordeboken öfverföras från Folkärna till Garpenbergs socken samt i följd deraf förläggas från Folkare härad, Folkärnas länsmansdistrikt och Folkare tingslag till Garpenbergs länsmansdistrikt samt Hedemora och Garpenbergs tingslag; samt att hemmanet Österskog N:o 1 om $1\frac{3}{8}$ mantal skall vid 1886 års ingång så väl i kyrkligt och kommunalt hänseende som i jordeboken öfverflyttas från Högsrums till Glömminge socken samt i följd deraf förläggas från Slättbo härad, Runstens länsmansdistrikt, Ölands norra mots fögderi och tingslag till Algutsrums härad, Algutsrums härads länsmansdistrikt samt Ölands södra mots fögderi och tingslag.

På derom gjord framställning har Varbergs förra fästning jemte derinom befintliga lägenheter med undantag af det inom fästningens område uppförda kronohäkte med dertill hörande byggnader blifvit för disciplinkompaniets inrymmande stäldt till Landtförsvarsdepartementets förfogande.

Varbergs fästning öfverlemnad till Landtförsvarsdepartementet.

Arméns vapenöfningar hafva år 1884 omfattat:

vid de garnisonerade trupperna: öfningar för befäl och manskap under de vanliga exercistiderna, hvarjemte rekrytbildningen under hela eller större delen af året fortgått, samt skolor, afsedda för underbefälsbildningen varit i verksamhet under den del af året, som icke sammanfallit med exercistiden;

vid indelta infanteriet och Vermlands fältjägarecorps: rekrytmöte i 50 dagar, förberedande korpralskola i 50 dagar vid de till tredje, fjerde och

femte militärdistriktet hörande regementen och corpser, möte för de till staben hörande officerare vid regementen och corpser i 6 dagar, befälsmöte: för officerare i 18 dagar, för underofficerare i 13 och för öfrigt underbefäl i 10 dagar, möte för fältarbetens öfvande i 12 dagar, skjutmöte i 8 dagar, regementsmöte i 20 dagar, med undantag för Smålands grenadierbataljon, Kronobergs, Jönköpings, Kalmar samt norra och södra skånska infanteriregementena, der detta möte pågick endast 12 dagar, samt korpralskola i 100 dagar;

vid indelta kavalleriet: rekryt- och remontmöte i 100 dagar, — vid skånska husar- och dragonregementena i tvenne omgångar — samt vid skånska dragonregementet derjemte ett extra remontmöte i 100 dagar, vidare förberedande korpralskola i 100 dagar — utom vid sistnämnda regemente, hvarjemte så väl rekryt- och remontmötet som äfven förberedande korpralskolan vid Smålands husarregemente för sjukdom bland manskapet inskränkts till 87 dagar, möte för de till staben hörande officerare vid regementen och corpser i 6 dagar, befälsmöte: för officerare i 15 och för underbefäl i 10 dagar, skjutmöte i 8 dagar, regementsmöte i 20 dagar, med undantag för skånska husar- och dragonregementena, der detta möte pågick i 12 dagar, sqvadronsmöte till fot i 3 dagar samt korpralskola i 90 dagar; och

med beväringmanskapet: två möten, hvartdera i 15 dagar.

Indelta arméns korpralskolor. Till infanterikorpralskolan å Karlsborg hafva såsom elever varit beordrade 181 man och till kavallerikorpralskolan i Stockholm 34 man.

Volontärskolor. Till infanterivolontärskolan å Karlsborg, som började den 11 sistlidne Juli och kommer att fortgå till slutet af nästkommande Maj månad, äro såsom elever beordrade 230 volontärer. Till kavallerivolontärskolan i Stockholm, som fortgår under samma tid, äro såsom elever beordrade 28 volontärer. Vid lifgardesregementena och kronprinsens husarregemente pågå jemväl volontärskolor.

Undervisningskurs för utbildande af instruktörer i kavalleripioniertjenst. Vid kavallerivolontärskolan i Stockholm har under 20 dagar pågått en undervisningskurs med 11 officerare och 10 underofficerare för utbildande af instruktörer i kavalleripioniertjenst.

Fälttjänst-öfningar. Fälttjänstöfningar, gemensamma för trupper af alla vapen, hafva hållits under början af September månad i 5 dagar, samlings- och uppbrotsdagar oräknade, med första och en del af andra militärdistriktets trupper, en bataljon från hvartdera af lifgardesinfanteriregementena samt eleverne vid infanterikorpral- och volontär- samt krigs-skolorna.

Fältöfningar hafva under sommaren varit anordnade för officerare af Fältöfningar. generalstaben och kavalleriet samt för officerare af alla vapen vid lifgardesbrigaden samt andra och tredje militärdistriktet, hvarjemte 14 officerare af infanteriet varit beordrade till fortifikationens fältöfningar vid Stockholm och Karlsborg.

Ur första och andra militärdistriktens infanteriregementen och corpser Kommendering ur armén. hafva utgått kommenderingar såsom garnisonsförstärkning i Karlskrona.

De för officerares utbildning afsedda skolor hafva fortgått enligt samma Skolor för officerares utbildning. plan, som under föregående år, och hafva till dessa skolor under förlidet år varit från armén såsom elever beordrade:

till skjutskolan	41	officerare
» gymnastiska centralinstitutet	33	»
» ridskolan, i kavallerikursen	10	»
i infanterikursen	3	»
» krigshögskolan	30	»
» artilleri- och ingenjörhögskolan	41	»

Vid allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm har en militärläkarekurs Militärläkarekurs. varit anordnad under 4 månader, och hafva till genomgående af denna kurs varit beordrade 4 läkare, hvarjemte 5 officerare under en månad i kursen deltagit.

Från krigsskolan hafva under år 1884 utexaminerats 37 elever samt såsom Krigsskolan. elever dit beordrats 70 sergeanter ur arméns regementen och corpser.

Vid veterinärinstitutet i Stockholm och vid Alnarps landtbruksinstitut Lärokurser i hofbeslagskonst. hafva under Januari—Mars månader pågått de under slutet af år 1883 började lärokurserna i hofbeslagskonst för manskap af kavalleriet och fortifikationen, hvarvid undervisning meddelats åt 15 man. Till de kurser, som togo sin början den 1 sistlidne Oktober och komma att fortgå till slutet af nästkommande Mars månad, hafva beordrats likaledes 15 man.

Till utbildande af sjukvårdsmanskap hafva tre särskilda lärokurser, hvar- Lärokurser till utbildande af sjukvårdsmanskap. dera om 4 månader, under det förflytna året varit anordnade vid garnisonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg, till hvilka lärokurser varit beordrade tillsammans 78 man.

Generalsta-
bens verk-
samhet.

För generalstabens verksamhet under år 1884 redogöres som följer:

Inom kommunikationsafdelningen har den under år 1883 påbörjade omarbetningen af koncentrationsplanen under viss förutsättning afslutats. Plan och tidtabeller m. m. för de jernvägståg, hvilka voro erforderliga för truppernas transport till och från fälttjenstöfningarne i Skåne, hafva blifvit inom afdelningen utarbetade. Under hösten har en af de vid afdelningen tjenstgörande officerarne fortsatt den föregående år började rekognoseringen af åtskilliga jernvägsstationer i mellersta Sverige, hvilka i händelse af krig kunna blifva af betydelse såsom etappstationer.

Å militärstatistiska afdelningen hafva arbetena fortgått i öfverensstämmelse med den fastställda planen. En gång i hvarje vecka under vintermånaderna hafva muntliga föredrag blifvit turvis hållna af de vid afdelningen anstälde subalternofficerarne öfver militära förhållanden i de land, dem ålegat att studera.

Krigshistoriska afdelningens arbeten hafva omfattat ordnandet af den biografiska samlingen, bearbetning af regementenas arkiv, granskning och registrering af krigsplaner och kartor samt upplägghandlet af ett utförligt sak-, person- och geografiskt register öfver befintligt årstryck.

Från en del allmänna arkiv i landsorten har under året till krigsarkivet öfverlemnats ett antal handlingar, hvarjemte öfriga i dessa arkiv befintliga krigshandlingar blifvit förtecknade. T. f. afdelningsschefen har under hösten företagit en resa till Finland och Ryssland för att i dervarande arkiv anställa forskningar rörande 1808 och 1809 årens krigshändelser.

Till trycket har under året blifvit befordradt ett första »Meddelande från Kongl. krigsarkivet».

Topografiska afdelningens arbeten hafva omfattat: polhöjds- och azimutbestämningar vid tveene punkter; triangelmätning af första ordningen, hvarigenom vinkelobservationerna blifvit fullbordade inom parallellkedjan från Sundsvallstrakten till norska gränsen; triangelmätning af andra ordningen, genom hvilken ön Gotland blifvit fullständigt triangulerad och triangelmätningen inom Vermlands län i det närmaste afslutad; afvägning af en kontrollinie från Töreboda öfver Kristinehamn till Karlstad samt detaljafvägningar, genom hvilka kartbladen Karlsborg och Askersund blifvit försedda med erforderligt antal höjdsiffror; fältmätning i skalan 1 : 50000 öfver ett område af omkring 26 kvadratmil samt granskning på fältet af äldre kartor i samma skala öfver ett område af 7 kvadratmil, hvarigenom fältmätningen å kartbladet Karlsborg fullbordats; samt upprättandet af en afvägningskarta i skalan 1 : 20000 öfver ett område af 2 kvadratmil omkring Qvicksund.

Af generalstabens karta öfver Sverige har bladet Hjo under året utkommit i bokhandeln.

Generalstabens fältöfningar hafva egt rum i Södertörn emellan Vitså hamn och Södertelje. Uti fälttjänstöfningarne i Skåne hafva deltagit 24 officerare af generalstabens. Det år 1883 började så kallade strategiska krigsspelet har fortsatts och afslutats.

Utom de officerare, hvilka under sommaren varit beordrade att utföra topografiska mätningar, hafva till tjänstgöring vid generalstabens särskilda afdelningar 23 officerare af armén, generalstabens aspiranter oräknade, varit beordrade. Af dessa äro 18 fortfarande vid generalstaben tjänstgörande. Officerares ur armén tjänstgöring vid generalstaben.

I landtförsvarets ärenden hafva under sistlidet år 22 officerare med understöd af statsmedel vistats utom riket, af hvilka 3 längre eller kortare tid varit anställda vid utländska arméer. Vid konferensen i Genève angående vård af sårade och sjuke i fält har Sverige representerats af militärattachén i Paris. Utrikes kommanderade eller anställda officerare.

För pröfning af frågorna om eldhandvapnens lämpligaste konstruktion och försök med åtskilliga utländska modeller äfvensom med ammunition har en kommission under året varit samlad. Komitéer.

Den svensk-norska komité, som den 21 Decembär 1880 förordnades för att utarbete förslag till de bestämmelser i de svenska och norska arméernas tjänstgöringsreglementen, hvilka böra vara för de nämnde arméerna gemensamma, har under året afslutat sina arbeten. Förslag till ett nytt tjänstgöringsreglemente är under tryckning.

Från komitén för ordnande af den militära helsovården har inkommit betänkande med förslag till organisation och hygieniska föreskrifter för militära sjukhus i fred.

Undersökningar om öppnandet af Baggensstaket till större djup hafva under året utförts af dertill särskildt förordnade personer, hvilkas yttrande om nödiga försvarsanordningar m. m. nu föreligger. Undersökningar.

Fältutrustning för manskap af alla vapen har under året blifvit fastställd. Fältutrustning.

Af de frivilliga skytteföreningarne beräknas 90 med tillsammans 12,500 medlemmar ännu vara i verksamhet. Understöd från anslaget till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande har under året utgått till 60 skarpskytteföreningar och 24 skyttegillen med tillsammans 12,214 medlemmar.

För de skytteföreningar, som sålunda varit i åtnjutande af statsanslag, har under sommaren anordnats dels gemensamma täffingskjutningar länsvis och

14 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.*

dels allmän täflingskjutning i hufvudstaden för de 20 skyttar, som vid täflingarne inom länen uppnått högsta pointantalen.

Fästningsartilleriet.

För fästningsartilleriet hafva från firman Krupp i Essen inkommit år 1883 beställda 8 stycken 16-cm. haubitsar, samt från bruk och verkstäder inom landet anskaffats en 16-cm. haubits och tillsammans 1,720 stycken projektiler, hvarjemte förändrings- och kompletteringsarbeten å materielen blifvit utförda.

Under arbete vid bruk och verkstäder inom landet äro 8 stycken 16-cm. haubitsar och en 16-cm. haubitslavett.

Positionsartilleriet.

För positionsartilleriet hafva från firman Krupp i Essen inkommit de år 1883 beställda 12 stycken 12-cm. kanoner, samt från bruk och verkstäder inom landet anskaffats 12 stycken 12-cm. lavetter, en 12-cm. föreställare, 35 stycken 12-cm. ammunitions- och redskapsvagnar, 2,130 stycken 12-cm. projektiler och utredning till fem 12-cm. batterier.

Fältartilleriet.

För fältartilleriet hafva från firman Krupp i Essen inkommit år 1883 beställda 24 stycken 8-cm. kanoner, samt från bruk och verkstäder inom landet anskaffats 23 stycken 8-cm. lavetter, 24 stycken 8-cm. föreställare, 48 stycken 8-cm. ammunitionsvagnar, 8,260 stycken 8-cm. projektiler, utredning till 24 stycken 8-cm. kanonfordon och 48 stycken 8-cm. ammunitionsvagnar, rid-, anspans- och stallpersedlar för 3 batterier, hvarjemte 60 äldre packvagnar blifvit förändrade och försedda med ny utredning.

Under arbete vid bruk och verkstäder inom landet äro: 18 stycken 8-cm. kanoner, 32 stycken 8-cm. lavetter, 30 stycken 8-cm. föreställare, 24 stycken 8-cm. ammunitionsvagnar och 18,000 stycken 8-cm. projektiler, äfvensom ändring af äldre packvagnar.

Krut.

Från Åkers krutbruk har levererats 40,000 kg. handgevärskrut och 20,000 kg. 5-mm. krut, samt från Torsebro krutbruk 5,500 kg. handgevärskrut och 20,000 kg. 23-mm. krut.

Patrontillverkning
m. m.

Patrontillverkningen vid Mariebergs ammunitionsfabrik utgör för året:
4,150,000 skarpa patroner till 1867 års gevär,
836,000 lösa dito till dito och
9,900 skarpa messingspatroner, till försök.

Vid fabriken har derjemte för artilleriets behof tillverkats rör af olika slag samt skrot.

Vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori har tillverkats ersättningsdelar till 1867 års gevär och 1870 års karbin; maskiner och verktyg för artilleriets gevärsförråd samt Kongsbergs vapenfabrik och enskilde verkstäder; rökroppar och tändspetsar för Mariebergs ammunitionsfabrik; skrufnycklar, brandrörs- och temperingsnycklar samt jerndelar till rid- och anspansspersedlar för artilleriet.

Karl Gustafs stads gevärsfaktori.

Under arbete äro 1,000 repetergevär och ny målskjutningsutredning för armén.

Stora förrådshuset å artillerigården i Stockholm har blifvit påbyggt och inredt för artilleri- och ingenjörhögskolan, som under hösten dit förflyttats. Boställshuset för styresmannen vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori har fullbordats.

Byggnadsarbeten för artilleriet.

Å Karlsborg hafva ett skjul för salpeter och ett förrådsskjul för positionsartilleriet blifvit uppförda.

För skjutskolan vid Rosersberg har uppförts matsalsbyggnad och badhus.

På Marma skjutfält hafva en barack och ett stallskjul blifvit byggda, hvarjemte en del inventarier blifvit anskaffade. Under arbete derstädes äro en officersbyggnad, en barackbyggnad, ett stallskjul, en vaktarestuga med uthus, ett förrådshus samt afträdeshus.

Befästningsarbetena vid Karlsborg hafva enligt den fastställda arbetsplanen hufvudsakligen pågått å linien II samt å slutvärnnet.

Karlsborgs fästning.

Å nyssnämnda linie har sålunda murklädnaden å hufvudgrafvens ytterbrant blifvit uppförd framför kaponieren, östra mingalleriet äfvensom tillhörande blockhus blifvit uppmurade och jordschaktningen för vestra galleriet påbörjats. Hufvudgrafvens botten har blifvit reglerad från östra ändan till midten af linien II, inre fältvallens jordmassa är upplagd framför linien III till hela dennas längd och derjemte gazonerad till vid pass halfva längden.

Å slutvärnnet har den för bombfriheten erforderliga påmurningen blifvit verkställd å 18 hvalf samt asfaltering och jordtäckning utförts å alla hvalfven öster och 3 hvalf vester om östra tornet.

På föranledande af artilleristyrelsen har ett batteri för 4 stycken 17-cm. kanoner blifvit inredt å norra ändan af linien IX.

För öfrigt har ett för fästningsbyggnaden behöfligt stalletablisement kommit till utförande och en världshusbyggnad af sten blifvit uppförd i stället för den år 1883 nedbrunna.

I den till Oscars-värnslinierna vid Karlskrona hörande östra grafven hafva muddringsarbeten blifvit utförda för erhållande af 7 fots vattendjup och 50 fots bottenbredd.

Oscars-värnslinierna vid Karlskrona.

Kavalleri-
etablissemen-
ten i Skåne. De gamla husaretablissemanten i Helsingborg och Engelholm hafva blifvit försålda.

Arméns
mötesplatser. Mötesplatsen Näsbyhed i Neder Kalix socken har, efter det truppöfnin-
garne vid Norrbottens fältjägarcorps från och med år 1884 egt rum å nya
mötesplatsen Notviken, blifvit stäld under inseende af Domänstyrelsen för att
förvaltas i enlighet med de för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner
gällande föreskrifter.

Mötesplatsen Kulltorp, å hvilken en del af det till Kalmar regemente hö-
rande beväringmanskap undergått vapenöfning, har upphört att såsom mötes-
plats användas.

Den af kronan hittills arrenderade mötesplatsen Kronobergshed har blifvit
för kronans räkning inköpt, hvarefter medel blifvit anvisade för uppförande
derstädes af en barackbyggnad för 400 man med nödigt befäl.

Medel hafva jemväl blifvit anvisade till uppförande af 2 baracker å Skil-
lingaryd för Jönköpings regementes beväringmanskap, 2 å Skedala hed för
Hallands infanteribataljon, 5 å Tvedörra för södra skånska infanteriregementet
samt 1 å Vaxholm för Svea artilleriregementes beväring.

Rotering. Åtskilliga af Kammarkollegium gifna utslag angående rotering af hemman
i mellersta delen af riket samt krononybyggen och ökeskatter i Norrbottens
län hafva enligt gällande föreskrifter blifvit Kongl. Maj:ts pröfning underställda;
och har Kongl. Maj:t låtit vid de underställda utslagen bero.

Utfärdade
kungörelser. Kungörelser hafva på Landtförsvarsdepartementets föredragning blifvit ut-
färdade: *den 21 Mars 1884* angående styresmannens vid Karl Gustafs stads
gevärsfaktori straffmyndighet i disciplinmål, och *den 9 Maj 1884* angående
förändrad lydelse af § 4 i instruktionen för Arméförvaltningen.

Officerare af
flottan, an-
stälde i ut-
ländsk tjänst
eller kommen-
derade utrikes. Uti franska örlogsmarinen hafva under år 1884 varit anstälde tre officerare,
hvilkas tjänstgöring i samma marin ännu pågår. För öfvervarande af skjut-
försök mot pansarplåt hafva öfverdirektören och chefen för mariningeniörstaten
jemte en officer varit beordrade till Köpenhamn. En officer och en marin-
ingeniör hafva beordrats till England för att besigtiga och emottaga en hos
firman Thornycroft & Cie bestäld minbåt, hvarjemte mariningeniören erhållit
uppdrag att derefter qvarstanna i England någon tid för att vid dervarande
marinetablissemant taga kännedom om senare tiders uppfinningar i skepps-
byggeri.

Under år 1884 hafva korvetterna Saga, Norrköping och Eugenie varit rustade för öfningar, den förstnämnda med sjökrigsskolans elever och de senare med manskapet vid stationernas exercisskolor, hvardera i 4 månader, under hvilken tid hamnar dels i hemlands- och dels i främmande farvatten blifvit besökta. Å korvetten Norrköping hafva dessutom varit kommenderade 22 aspiranter till sjökrigsskolan. Skeppsgossarnes öfning har egt rum på briggarne Falken, Skirner, Snappopp och Gladan, likaledes under 4 månader, dervid åtskilliga svenska hamnar blifvit besökta.

För skjutskolans afdelning hafva skolfartyget Stockholm samt kanonbåtarna Blenda och Ingegerd jemte två ångslupar varit använda under en tid af nära 3 månader. Minafdelningen, bestående af korvetten af Chapman såsom logementsfartyg jemte erforderligt antal minbåtar och öfrig minmateriel, har varit samlad till öfning under 3½, månader, hvarjemte samtidigt med afdelningens rustning förberedande öfningar med minor till det fasta försvaret företagits. Två kanonslupar hafva varit ställda till vederbörande militärchefers förfogande för exercisskolornas skjutöfningar med kanoner samt minskolornas öfningar vid slutet af vårterminen. Förutom fregatten Vanadis, hvars jordomseglingsexpedition ännu pågår, hafva chefsfartyget Drott samt kanonbåtarna Gunhild och Alfhild varit rustade för expeditioner, Drott till hamnar i Storbritannien, Gunhild till rikets vestkust för att bispringa hjälpbehöfvande fartyg m. m. och Alfhild för karantänsbevakning vid Käsö.

Kadetternas antal i sjökrigsskolan utgjorde vid början af läsåret 1883—1884 59, af hvilka 8 blefvo på hösten 1884 utexaminerade och till officerare vid Kongl. flottan utnämnde samt 3 på egen begäran afgått från skolan. Elfva ynglingar hafva, efter föregången pröfning, vunnit inträde i skolan, hvars elevantal fortfarande utgör 59.

Sjökrigsskolan.

Skeppsgosseskolan har meddelat undervisning åt 245 skeppsgossar, af hvilka 53 blifvit karlskrifna och inkommit på matroskompanierna.

Skeppsgosseskolan.

Vid exercisskolan i Karlskrona hafva 345 man samt vid exercisskolan i Stockholm 363 man blifvit undervisade. Af desse hafva vid förstnämnda station 299 man och vid sistnämnda station 308 man blifvit approberade. Vid Karlskrona station hafva dessutom 8 underlöjtnanter genomgått samma skolas befälklass.

Exercisskolorna.

Underbefälsskolan i Karlskrona har meddelat undervisning åt 82 man af matros- samt eldare- och handtverkskompanierna, af hvilka 58 man approberats, och vid Stockholms stations underbefälsskola har undervisning meddelats åt 36 man af der förlagda kompanier, deraf 27 man blifvit approberade.

Underbefälsskolorna.

Minskolorna. Vid stationernas minskolor hafva under året undervisning och öfning lemnats åt 19 officerare, 28 underofficerare och 11 man, hvaraf i lägre kursen blifvit godkände 14 officerare, 17 underofficerare och 10 man samt i högre kursen 3 officerare och 5 underofficerare.

Navigations-skolorna. Enligt inkomna berättelser från direktionerna för navigationsskolorna i riket för läsåret 1883—1884 hafva under nämnda tid blifvit inskrifne 601 elever, nemligen 398 i navigationsafdelningen, af hvilka 190 utexaminerats såsom styrmän och 114 såsom sjökaptener, samt i maskinistafdelningen 203, af hvilka vid examen blifvit godkände såsom maskinister 38, såsom öfvermaskinister 16 och såsom ångfartygsbefälhafvare 124. Dessutom hafva, utan att hafva varit såsom elever vid skolorna inskrifne, 6 aflagt godkänd examen i styrmans-, 14 i sjökaptens-, 3 i maskinist-, 3 i öfvermaskinist- samt 40 i ångfartygsbefälhafvare-klass. Uti den till navigationsskolan i Göteborg hörande skeppsbyggeri-afdelning hafva 4 elever varit inskrifne i verkmästareklass och 8 i byggmästareklass, af hvilka i sistnämnda klass en blifvit utexaminerad.

Fartygs-, hus- och andra byggnadsarbeten. Byggnadsarbetena å öfningskorvetten Freja och pansarbåten Svea hafva under år 1884 pågått å den förra vid Kockums mekaniska verkstad i Malmö och å den senare vid Lindholmens verkstad i Göteborg. Maskineriet till korvetten Freja förfärdigas vid Bergsunds mekaniska verkstad och till pansarbåten vid Motala mekaniska verkstad. Å Karlskrona stations varf hafva nybyggnad af 2:ne ångkranpråmar äfvensom en ny spirkrän pågått; varfvets spårvägar hafva blifvit ytterligare utsträckta samt en målskjutningsbana för gevär anlagts. Den hos firman Thornycroft & Cie beställda minbåten Hugin har blifvit levererad och till flottans station i Stockholm öfverförd. Minbåten Galdr är under byggnad å nämnda stations varf, hvarjemte en minbåt blifvit ändrad och försedd med nya utskjutningsapparater. Dessutom hafva vid begge stationerna erforderliga reparationer blifvit utförda å så väl fartyg som hus och byggnader.

Artilleriateriel, projektiler, krut m. m. För flottans räkning hafva under år 1884 anskaffats fyra 12 cm. kanoner, sex 15 cm. kanoner, två 38 mm. granatkanoner, tio 25 mm. kulsprutor samt trehundra revolverar äfvensom fjorton lavettage till kanoner af olika kalibrar och elfva sjölavetter för kulsprutor. Dessutom hafva anskaffats 5 stycken Pietruskiska minor, 225 st. 7 cm. projektiler, 2,050 st. 12 cm. projektiler, 690 st. 15 cm. projektiler, 290 st. 27 cm. projektiler, omkring 1,195,000 st. skarpa och lösa patroner, 32,475 st. tid- och perkussionsrör samt 4,700 kg. prismatiskt krut.

Under arbete äro fyra st. 15 cm. kanoner hos firman W. G. Armstrong, Mitchell & Cie, tio 8 cm. kanoner hos aktiebolaget Bofors—Gullspång, nitton

12 cm. kanoner vid Finspong, ett 12 cm. lavettage hos Fr. Krupp i Essen, fyra 12 cm. lavettage på örlogsvarfvet i Karlskrona, ett tusen 12 cm. projektiler vid Ankarsrum samt åttahundra åttiofem 15 cm. projektiler vid Finspong.

Sjömätningar hafva under år 1884 blifvit utförda dels i Östergötlands skärgård från Ålöarne, Björkskär och Svartbåden sydvart hän och afslutats vid östra sidan af Qvädö och Örskär i Kalmar läns norra skärgård, dels i Stockholms läns norra skärgård, der mätningarne påbörjats i närheten af Wäddö kyrka i Ortalaviken och fortsatts i nordlig riktning till Hasselviken, Granskär och Singö sydvästra udde. Undersökningar i och för utgifvande af en ny upplaga af seglingsbeskrifningen »Den svenske lotsen» hafva blifvit utförda längs rikets kuster från Strömstad till Ålands haf äfvensom kring Öland och Gotland. Under året äro graverade i koppar: 1 karta öfver Öresund och Hamrarne, 1 öfver Hanöbugten och 1 öfver Gotland, samtliga i skalan 1:200000, äfvensom 1 specialkarta öfver Kalmar sund i skalan 1:100000 och 3 militärkartor öfver Östergötlands kust i skalan 1:50000. Å sjökarteverkets koppartryckeri hafva blifvit tryckta 7,950 sjökort och 800 tilläggsblad. Enligt senast afgifna redogörelser hafva 6,317 sjökort samt 291 exemplar af arbetet »Under rättelser för sjöfarande», af hvilket arbete 31:a häftet under året utkommit, blifvit försälda, hvarjemte till flottan, embetsverk och främmande mariner kostnadsfritt utlemnats 1,121 sjökort och 111 exemplar af ofvan nämnda arbete.

Sjökarteverket.

Under år 1884 har någon förändring eller tillökning i antalet af de under byrån lydande meteorologiska och hydrografiska observationsstationerna ej egt rum, hvadan desamma fortfarande utgöras af 19 stationer, vid hvilka meteorologiska observationer i större omfång utföras, 20 nederbördsmätningstationer och 16 hydrografiska stationer. De ombord å dels örlogs-, dels handelsfartyg förda, till byrån öfverlemnade meteorologiska loggböcker hafva, sedan utdrag, som ansetts vara af intresse för byrån, derur blifvit gjorda, öfverlemnats för vidare bearbetning till Kongl. Nederländska meteorologiska institutet i Utrecht. På grund af nådigt förordnande har byråns föreståndare tillika med Professorenen vid generalstaben P. G. Rosén dels besökt vid Tysklands Östersjökust belägna vattenhöjdmätningstationer, för att inhemta kännedom om de derstädes använda instrument, brunnars och ledningars anordning m. m., dels ock verkställt undersökningar för utrönande af lämpliga platser för sådana stationer vid Sveriges kuster. Såsom lämplig uppmuntran åt fartygsbefälhafvare, hvilka under en längre tid väl fullgjort det af dem för byrån åtagna uppdrag att under resor på aflägsnare farvatten utföra meteorologiska observationer, hafva af de för byråns räkning under året upphandlade instrument 8 aneroidbarometrar blifvit till desse befälhafvare utlemnade. Byråns bok- och kartsamling

Nautisk-meteorologiska byrån.

har dels genom gåfvor och dels genom inköp blifvit förökad med flera värdefulla arbeten.

Lotsverket. Å Spårö, belägen å Sveriges östra kust utanför Vestervik, samt å Hallands Väderö å vestra kusten utanför Torekov hafva under året anordnats nya fyrplatser med derstädes anställd, fast aflönad fyrbetjening. På 37 ställen kring Sveriges kuster hafva blifvit uppsatta mindre ledfyrrar, hvilkas vård och skötsel ombesörjas af vaktare, anstälde medelst kontrakt mot årligt arfvode.

För ökande af vissa fyrrars ljusstyrka och förbättring i öfrigt hafva å dem under året större ändringsarbeten utförts, nemligen å Agö fyr i Bottenhafvet, Eggegrunds fyr i Geflebugten, Grinskärs fyr i Kalmar sund och Utlängans fyr i Blekinge skärgård.

Vid Ålabodarnes fiskläge, Öresund, har på enskild bekostnad blifvit anbragt en hamnfyr, hvarjemte Lotsstyrelsen under året meddelat tillstånd att hålla lysande s. k. fiskefyrrar å 27 ställen kring Gotlands kuster samt å en plats vid Öresund.

Ett nytt fyrskepp, försedt med ångmistsirén, har blifvit anskaffadt och utlagdt vid Utgrunden i Kalmar sund. Det förut vid samma grund förlagda fyrskeppet användes numera såsom reservfyrskepp.

Limhamns lastningsplats vid Öresund och Kåreholm på östra kusten af Öland, der lotsplats tillfälligtvis varit anordnad, hafva upptagits i lotsledsförteckningen såsom ordinarie lotsplatser.

Mistsignalering medelst kanon har inrättats vid Kullens fyrplats norr om norra inloppet till Öresund, hvarjemte vid Simpnäsklubbs fyrplats blifvit uppsatt en ringlocka med urverk att användas vid mistsignalering i stället för den derstädes förut befintliga gongong.

I särskilda nådiga bref har Kongl. Maj:t dels förklaradt att den sjökartverket åliggande skyldighet att till trycket befordra de verket meddelade viktiga underrättelser för sjöfarande skall framdeles på det sätt fullgöras, att nämnda underrättelser skola meddelas Lotsstyrelsen för att i den af Styrelsen från och med år 1884 utgifna veckoskrift »Underrättelser för sjöfarande» intagas, dels ock föreskrifvit att nämnda veckoskrift skall från och med år 1885 utkomma efter vidgad plan och, i stället för att såsom hittills omfatta säkerhetsanstalterna endast vid de europeiska farvattnen, innehålla redogörelse för ändringar och förbättringar af säkerhetsanstalterna vid jordens alla kuster.

Allmänna för-
fattningar.

Sedan de för öfverseende af flottans reglemente särskildt förordnade komiterade inkommit med förslag till de förändringar i samma reglemente, som komme att föranledas dels af beslutad indragning af chefens för flottans militärpersonal embete och hans ersättande genom en till biträde i militärärenden åt chefen för Sjöförvarsdepartementet förordnad högre officer af flottan, dels af

öfverlemnandet af styrelsen och förvaltningen vid flottans stationer åt en stationsbefälhafvare, dervid komiterade jemväl föreslagit öfriga förändringar, som under reglementets tillämpning funnits vara af nöden;

har Kongl. Maj:t under den 10 Juli sistlidna år fastställt nytt reglemente för flottan, 1:a delen, omfattande organisationen samt styrelsen och förvaltningen vid stationerna att tillämpas från och med den 1 Oktober samma år, i sammanhang hvarmed blifvit utfärdade dels kungörelse om upphäfvande af nådiga instruktionen den 27 Augusti 1875 för chefen för flottans militärpersonal, dels ock nådiga instruktioner för; inspektören för flottans praktiska öfningar, inspektörerne vid båtsmanshållet, cheferne för flottans båtsmanskompanier, generalmönstringars förrättande med flottans särskilda corpser, samt för öfverdirektören och chefen för mariningeniörstaten.

Utom här ofvan nämnda kungörelse och instruktioner hafva under året följande allmänna författningar blifvit uppå chefens för Sjöförsvarsdepartementet föredragning utfärdade, nemligen: *den 10 Juli* förnyad instruktion för Marinförvaltningen; *samma dag* kungörelse angående ändring af § 25 mom. 1 i gällande reglemente för navigationsskolorna i riket; *den 24 Oktober* kungörelse angående förändrad lydelse af § 5 uti gällande instruktion för skeppsmätare; samt *den 21 November* förordning angående öfverflyttande på statsverket af bestyret med anskaffning och underhåll af de till båtsmansbeklädnaden hörande s. k. småpersedlarne och kappsäcken.

De i Mölstdadsås och Stranda härad af Kalmar län belägna lotshemmanen Våldö eller Vållö N:is 1, 2 och 3 hafva mot vissa stadgade vilkor blifvit befriade från den med dessa hemman förenade lotsningsskyldighet och Kammarkollegium har undfått föreskrift att vidtaga de åtgärder, som i följd häraf kunde på Kollegium ankomma.

Rotering.

Af Kammarkollegium under år 1884 meddelade utslag rörande rotering af hemman och lägenheter i Kalmar, Upsala och Vesternorrlands län hafva blifvit underställda Kongl. Maj:ts pröfning; och har Kongl. Maj:t låtit vid de underställda utslagen bero.

Det sistförflutna året har i allmänhet öfver nästan hela landet, med undantag af några distrikt i Elfsborgs län, utmärkt sig genom klimatiska förhållanden, som för jordbruket och växtligheten varit ganska tjenliga, och särskildt har väderleken under tiden för inbergningen af så väl säd som foderväxter varit synnerligen gynsam. I följd häraf har ock sädesskörden i de flesta delar af riket utfallit särdeles tillfredsställande så väl till myckenhet som till beskaffenhet. Detta gäller i främsta rummet höstsäden, rågen och hvetet, och i allmänhet jemväl vårsäden, utom de nyssnämnda distrikten, der, i följd af ihärdig torka, i synnerhet hafren lidit missväxt.

Jordbruket.

Afkastningen af gräs och andra foderväxter har äfven, utom i den vestligaste delen af mellersta Sverige samt Vesterbottens kustbygd, varit ganska riklig samt, enär den inbergades under gynsam väderlek, af utmärkt beskaffenhet.

Potatisen, som i de flesta länen icke i någon högre grad visat sig angripen af sjukdom och endast i några få trakter skadats af frost och torka, har, likasom öfriga rotfrukter, gifvit fullt medelmåttig skörd.

Husslöjden. Husslöjden inom landet har under sist förflutna året omfattats med ett stigande intresse. Icke blott hushållningssällskapen och landstingen utan äfven kommunerna sjelfva börja allt mer och mer inse betydelsen af att håg och duglighet för slöjdarbete spridas inom hemmen. Statens undervisare i husslöjd hafva under året varit betydligt anlitade för meddelandet af undervisning och ordnandet af slöjdsolor inom landet; hvarjemte inom flera län särskilde undervisare blifvit för ändamålet anstälde. Utom det anslag af statsmedel, som för husslöjdens befrämjande varit stäldt till hushållningssällskapens förfogande, hafva sällskapen sjelfva, likasom landstingen, för ändamålet beviljat ansefliga belopp, hvarjemte kommunerna, likasom föregående år, bidragit med åtskilliga naturaförmåner samt äfven med kontanta medel.

Kemiska stationerna. De i Skara, Halmstad, Kalmar, Vesterås och Örebro med bidrag af statsmedel inrättade och underhållna kemiska stationerna för jordbrukets och näringsarnas behof hafva fortfarande varit i oafbruten verksamhet och af allmänheten omfattats med växande förtroende.

Fiskeri-näringsen. I sin helhet anses fisket under sistförflutna år hafva lemnat medelmåttig afkastning, ehuru, såsom vanligt, förhållandena varit betydligt vexlande i olika trakter. Så visade sig sillfisket i Bohus län mindre gifvande än under något af de närmast föregående åren, och äfven i Kattegat utföll detta fiske mindre gynsamt. Östersjö-sillfisket har i allmänhet lemnat medelmåttig afkastning och i Sundet har afkastningen varit något öfver medelmåttan. Uti de på östra kusten utfallande elfvarna, särskildt de norrländska, har laxtillgången varit riklig och fisket bättre än sedan flera år tillbaka, under det samma fiske uti vestra kustens elfvar länge varit mindre gynsamt. Älfisket vid södra kusterna har i allmänhet lemnat medelmåttig afkastning, och på ett och annat ställe något derutöfver.

Stuteri-väsendet. Vid de under år 1884 hållna besigtningmöten för prisbelönande af hästar hafva fastställda pris blifvit utdelade för 2,105 hästar, nemligen 251 beskillare, 476 fölston och 1,378 unghästar, förutom de hästar, som af vederbörande

nämnder prisbelönats med dertill af landsting och hushållningssällskap särskildt anslagna medel.

Tvenne halfblodshingstar hafva från utlandet blifvit inköpta till Ströms-
holms hingstdepôt.

Arbetena å fältet hafva fortgått inom Vermlands län och omfattat dels förberedande storkartarbeten inom Näs, Grums, Gillbergs, Jösse och Fryksdals härad öfver en ytvidd af nära 28 qvadratmil, dels fullständig planmätning inom Grums, Kils, Nyeds, Fryksdals och Elfdals härad till en omfattning af omkring 21 qvadratmil. Arealberäkningar och utarbetandet af häradsbeskrifningar öfver Skaraborgs län hafva fortsatts, så att dylika beskrifningar nu äro för hela detta län i det närmaste fullbordade samt de öfver Kåkind, Skånings och Kinne härad samt Hasslerörs tingslag befordrade till tryckning. Derjemte hafva arealberäkningar och utarbetandet af häradsbeskrifningar påbörjats för Vermlands län.

Det allmänns
ekonomiska
kartverket.

Inom Juckasjärvis och Enontekis socknars skogland hafva mätningar blifvit utförda öfver en yta af 15,5 qvadratmil, hvaraf 13,75 qvadratmil blifvit kartlagda i skalan 1:20000 och det öfriga området i skalan 1:50000. Afvägning af kontroll-linier har utförts inom Torne och Lule lappmarkers skogland. Arbetet med beskrifningars upprättande har fortsatts för Pajala och Arvidsjauras socknar samt påbörjats för Gellivare socken.

Norrbottnens
läns ekonomi-
ska kartverk.

Under år 1884 hafva geologiska arbeten utförts i skalan 1:50000 inom Stockholms, Östergötlands och Kristianstads län öfver en yta af 3 qvadratmil; i skalan 1:100000 inom Jönköpings, Kalmar, Blekinge, Hallands, Göteborgs och Bohus län öfver en yta af 17,5 qvadratmil.

Geologiska
undersökning-
gar.

I Jemtlands, Vesternorrlands, Östergötlands och Hallands län hafva arbeten i ekonomiskt-geologiskt syfte bedrifvits.

Dessutom hafva öfversigtsresor företagits och mera speciella arbeten utförts.

Till bokhandeln hafva utlemnats af ser. Aa kartbladen N:is 88 och 91 i skalan 1:50000, i skalan 1:200000 kartbladet N:o 10 af ser. Ab, af ser. Ba öfversigtskarta öfver södra delen af riket i skalan 1:1000000, af ser. C N:is 61—64 och 66.

Under år 1884 har Kongl. Maj:t, på föredragning af chefen för Civil-
departementet, utfärdat:

Författningar
i hvarje hand-
ämnen.

den 12 Januari kungörelse angående hvad vid utförsel till utlandet af kreatur iakttagas bör; den 30 Januari kungörelse angående ändrad lydelse af § 16 i förordningen om kommunalstyrelse på landet; samma dag skrifvelse till

Kommerskollegium angående gjord framställning om bestämmande af orten för erläggande i vissa fall af tonafgift för fartyg; *samma dag* skrifvelse till Kommerskollegium angående nytt formulär till sjömansrulla; *den 21 Mars* taxa på arfvode för förrättningar, som af veterinär verkställas jemlikt nådiga kungörelsen *den 12 Januari 1884* angående hvad vid utförsel till utlandet af kreatur iakttagas bör; *den 18 April* kungörelse angående föreståndarens för nautiskt-meterologiska byrån uppflyttning till tredje klassen i nådiga rese-reglementet *den 11 Februari 1881*; *samma dag* kungörelse angående ändringar i byggnadsstadgan för rikets städer; *den 16 Maj* förnyad grufvestadga; *samma dag* förordning angående patent; *den 4 Juni* förordning om hvad med afseende å utvandrares fortskaffande till främmande verldsdel iakttagas bör; *den 25 Juli* reglemente för jernvägarnes begagnande under fredstid för militära ändamål; *den 31 Oktober* kungörelse om ändring i nådiga stadgan *den 16 Maj 1840* angående fördelningen af ärendena mellan statsdepartementen; *den 7 November* skrifvelse till Kommerskollegium angående inrättande af en patentbyrå m. m.; *samma dag* kungörelse angående beskaffenheten af de handlingar, som i patentärenden inlemnas; *samma dag* kungörelse angående beskaffenheten af de handlingar, som i ärenden rörande registrering af varumärken inlemnas; *samma dag* kungörelse angående vilkoren för idkande af pantlånerörelse; *den 28 November* förordning om svenska jern- och ståleffekters stämpling; *samma dag* kungörelse angående kommissionärer för anskaffande åt tjenstehjon och andra af anställning inom eller utom riket; *den 30 December* kungörelse angående åtskilliga ändringar i instruktionen för Styrelsen för statens jernvägstrafik.

Patentbyrån. Sedan under år 1884 utfärdats *den 16 Maj* förordning angående patent och *den 5 Juli* lag om skydd för varumärken, hvilka båda författningar lända till efterrättelse från *den 1 Januari 1885*, har Kongl. Maj:t, som ansett att någon fast organisation af den myndighet, som skall handlägga patentärenden och ärenden angående registrering af varumärken, ännu icke kan ifrågakomma, *den 7 sistlidne November* förordnat att dessa ärenden skola från och med detta års ingång tills vidare, intill dess annorlunda förordnas, behandlas af en särskild byrå inom Kommerskollegium, benämnd Kongl. Patentbyrån, om hvars organisation Kongl. Maj:t i sammanhang dermed meddelat närmare föreskrifter; och har denna byrå *den 1 Januari 1885* börjat sin verksamhet.

Fastställda stadsplaner. Af Kongl. Maj:t hafva under år 1884 regleringsplaner blifvit fastställda för städerna Grenna, Sigtuna, Säter, Enköping, Örebro och Köping samt Halmstads östra förstad äfvensom för köpingen Malmköping.

Under år 1884 har Kongl. Maj:t förordnat om delning af Elfdals öfre tingslags länsmansdistrikt i två länsmansdistrikt sålunda, att Norra och Södra Finnskoga socknar och Nyskoga kapell skola utgöra ett länsmansdistrikt samt Dalby och Ny socknar ett länsmansdistrikt.

Delning af
länsmans-
distrikt.

Kongl. Maj:t har under år 1884, på Civildepartementets föredragning, tillsatt komitéer: *den 9 Maj* för att afgifva förslag till lagstadganden rörande villkoren för stenkolsfyndigheters eftersökande och bearbetande; samt *den 3 Oktober* för att verkställa utredning om och i hvad mån åtgärder kunde finnas lämpliga för ordnandet af förhållandet mellan arbetsgifvare och arbetare beträffande möjliga olycksfall i arbetet äfvensom för beredande af ålderdomsförsäkring åt arbetare och med dem jemförliga personer och att derefter afgifva de förslag, hvartill utredningen gäfvade anledning; hvarjemte chefen för Civildepartementet, efter bemyndigande af Kongl. Maj:t, *den 30 Maj* anmodat några med Skånes förhållanden förtrogna personer att i samråd åstadkomma utredning angående frågan mellan hvilka platser vid Sundet en ångfärja mellan Sverige och Seland lämpligast borde inrättas.

Komitéer.

Under 1884 har dessutom landbruksläroverkskomitéen avslutat sina arbeten och afgifvit sitt betänkande; hvarjemte kommerskollegiikomitéen fortsatt sin verksamhet, hvilken under senare delen af året haft till föremål att utreda lämpligaste organisationen af en representation för handel och näringar.

Bland de med allmänna medel understödda väg- och vattenbyggnadsarbeten hafva, enligt uppgift af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, under år 1884 såsom fullbordade blifvit af nämnda styrelse godkända följande:

Allmänna väg-
och vatten-
byggnads-
arbeten.

Vägbyggnader.

Kronobergs län.

Den del af väganläggningen från Bäckaryd i Kronobergs län till Träls- hult i Hallands län, som sträcker sig genom Hamneda och Nöttja socknar.

Den del af samma väganläggning, som sträcker sig genom Hinneryds och Knäreds socknar.

Anläggning af biväg från Extorp till Sunnertorpa å samma vägsträcka.

Blekinge län.

Omläggning af Sissebäcksliderna å allmänna landsvägen mellan Sölves- borg och skånska gränsen.

Hallands län.

Den del af väganläggningen från Anderstorp till Inserås vid gränsen mot Elfsborgs län, som sträcker sig mellan Anderstorp och Hellesåker.

Göteborgs och Bohus län.

Den del af vägomläggningen mellan Sunds färjställe i Högås socken och hemmanet Högstorp, som sträcker sig förbi Rotviks och Gunneröds vatten samt öfver hemmanet Bros egor förbi Bräckene till Kålsby.

Den del af vägomläggningen å samma sträcka, som är belägen mellan Kålsby och Møljerud.

Vermlands län.

Vägomläggning mellan Karlsfors bruk och hemmanet Elgtån i Silleruds socken.

Den del af vägomläggningen från Håns tull vid norska gränsen genom Nordmarks härad till gränsen mot Gillbergs härad, som sträcker sig från bron öfver Hånselven till en punkt I å plankartan, nära Ulfviken.

Jönköpings län.

Väganläggning mellan Nissastigen och hemmanet Hallaböke invid landsvägen mellan Femsjö och Färgaryd.

Upsala län.

Väganläggning från Berg till Hällen och vidare till Gråmuren.

Södermanlands län.

Den del af vägomläggningen mellan Svärta kyrka och Gnesta jernvägsstation, som är belägen mellan Svärta kyrka och Aspa gästgifvaregård.

Vestmanlands län.

Utsträckning till Rosshyttans station af den genom Möklinta socken till gränsen mot Vester-Fernebo socken sig sträckande väg.

Gefleborgs län.

Den del af vägomläggningen genom Jerfsö socken förbi Skärstra och Skredviks by till Färila sockengräns, som sträcker sig från Sjövesta till gamla vägen inom Ljusdals socken.

Vesternorrlands län.

Den del af väganläggningen mellan Gideå och Trehörningsjö kyrkor, som är belägen inom Gideå socken.

Jemtlands län.

Den del af väganläggningen från Valla by i Håsjö socken till Ljungå i Hellesjö socken, som sträcker sig mellan Valla och Hellesjö kyrkoby.

Vesterbottens län.

Vägomläggning vid Hjukens by med brobyggnad i Degerfors socken.
Väganläggning från Sorsele till Strycksele jemte sidoväg från Lycksele till Ruskträsk.

Väganläggning mellan Lycksele och Stensele kyrkor.

Vattenaftappningar.

Kronobergs län.

Sänkning af Näs- eller Qvenslöfs-sjön inom Angelstads, Ljungby och Kånna socknar.

Blekinge län.

Utdikningen af Rödeby mader i Fridlefstads och Rödeby socknar.

Östergötlands län.

Sänkningen af sjön Strolången.

Jönköpings län.

Torrläggning af marker hörande till Thorsjö säteri, Höreda Norr- och Södergård samt Höreda pastorsboställe och klockarebol.

Afdikning af Rödjenäs mader i Höreda, Melby och Björkö socknar.

Regleringen af Ramsjöbäcken och torrläggningen af kringliggande mader, tillhörande Skafrås, Mossaryds, Ekebergs, Målaköps m. fl. hemman i Gällaryds socken samt Sölaryds hemman i Våxtorps socken.

Kalmar län.

Rensningen af Applerums ån i Döderhults socken.

Gotlands län.

Afdikning af Tenglings myr i Stånga och Ethelhems socknar.

Afdikning af Stånga och Visne myrar i Stånga, Linde m. fl. socknar.

Skaraborgs län.

Rensningen af Getån i Kedums och Essunga socknar.

Kopparbergs län.

Rätning af Rudbäcken och Dalbäcken samt utdikning af Körsängssvaet, Rudängsmyren och Rudorna i Stora Tuna socken.

Gefleborgs län.

Torrläggning af Lyckeby tjern, tillhörande Vålstads, Rumstads m. fl. byar och hemman i Forsa socken.

Vesternorrlands län.

Sänkning af Ödens och Bergoms sjöar i Nätra socken.

Utdikningen vid Allsta och Klingsta byar i Tuna socken.

Jemtlands län.

Upprensningen af Stråkvattnet i Ströms vattudal.

Afdikning af myren Elgflon i Hammerdals socken.

Utdikningen vid Öster och Vester Ulfås, Böhle och Utgårds byar i Offerdals socken.

Afdikning vid Lundsjö by i Aspås socken.

Vesterbottens län.

Afdikning af frostförande myrtrakter, tillhörande Renbergsvattnets by i Burträsk socken.

Utdikningen vid Fällfors, Rödås, Antnäs m. fl. byar i Bygdeå socken.
Afdikning af frostförande myrar, tillhörande Löfö by i Degerfors socken.
Utdikningen vid Långviks, Östra Fahlmarks och Sjöbottens byar samt hemmanet Nyborg i Skellefteå socken.

Norrbottens län.

Utdikningen vid Skatamarks by i Öfver-Luleå socken.

Hamnbyggnader.

Fulländandet af norra hamnarmen vid Höganäs i Malmöhus län.
Fortsättningen af hamnanläggningen vid Limhamn i samma län.
Hamnbryggan och vågbrytaren vid Lysekil i Göteborgs och Bohus län.
Iståndsättandet af vågbrytaren och yttre hamnarmen vid Visby i Gotlands län.

Brobyggnad.

Brobyggnaden öfver Laga ån i Kånna socken af Kronobergs län.

Arbetena vid statens jernvägsbyggnader hafva under år 1884 fortgått sålunda:

Å stambanedelen Bräcke—Sollefteå bedrefvos arbetena med den fortgång, att samtliga vid årets ingång återstående arbeten emellan Håsjö och Ragunda stationer blefvo så fullbordade, att bandelen deremellan 1 mil 7,024 fot i längd den 1 December öppnades för allmän trafik.

Den stora bron öfver Indalselven vid Döda fallet färdigbyggdes, och terrasseringsarbetena blefvo i det närmaste fullbordade så väl från Ragunda station fram till denna bro som deremellan och det omkring 10,000 fot öster derom belägna Vesterede, hvarjemte bansträckan emellan Ragunda och Vesterede (27,000 fot i längd) belades med sliprar och räler och ballastades till en del.

Härförutom hafva terrasseringsarbetena blifvit påbörjade å den öfriga bandelen emellan Vesterede och Sollefteå på flere af de ställen, der större bankfyllningar och djupare skärningar förekomma.

Med undantag af stationshuset vid Sollefteå hafva öfriga stationshus blifvit uppförda äfvensom största antalet af de å hela linien erforderliga banvaktstugorna.

Statens jern-
vägsbygg-
nader.

Å statsbanan Kilafors—Söderhamn—Stugsundet fortgingo de under senare hälften af förlidet år påbörjade arbetena. Terrasseringsarbetena mellan Kilafors och Bergvik blefvo fullbordade, den stora bron öfver Ljusne elf vid Segersta färdigbyggd, hela bansträckan emellan Kilafors och Bergvik — 1 mil 24,000 fot i längd — belagd med räler samt den 20,000 fot långa delen deraf närmast Kilafors ballastad till full höjd.

Vid Söderhamns station blef stationshuset grundlagdt och uppmuradt, och fortgingo öfriga bangårdsarbeten, hvarjemte bansträckan deremellan och Stugsundet färdigterrasserades.

Statens jern-
vägstrafik.

Längden af statens trafikerade jernvägar, hvilka vid 1884 års början utgjorde 2,299 kilometer, har genom trafikens utsträckning öfver linien Håsjö—Ragunda ökats till 2,314 km.

Trafikinkomsterna hafva för år 1884 utgjort något öfver 19,600,000 kronor. Till Statskontoret hafva inlevererats 7,000,000 kronor.

Inköp för statens räkning af jernvägen mellan Sundsvall och Torpshammar har afslutats på de af Riksdagen medgifna vilkor.

Koncession å
enskilda jern-
vägsanlägg-
ningar.

Under år 1884 har Kongl. Maj:t beviljat koncession för:

jernvägsanläggning från *Kinnareds* station å Halmstad—Jönköpings jernvägsaktiebolags jernväg till södra ändau af sjön *Fegen* i Hallands län;

jernvägsanläggning från *Kristianstad* förbi Näsby, Österlöf, Arkelstorp, Immeln och Påarp till *Sibbhult* i Kristianstads län;

jernvägsanläggning från *Malmö* södra förstad öfver Vintrie, Tygelsjö, Hököpinge, Vellinge, Håslöf och Skegrie till *Trelleborg* i Malmöhus län;

jernvägsanläggning mellan *Carlsdals* station å bibanan från Kortfors å Nora—Karlskogabanan till *Grythyttedens* station å Bergslagerernas jernvägar i Örebro län;

jernvägsanläggning från *Karpalunds* station å Kristianstad—Hessleholms jernväg öfver Färlöf, Qviinge, Knislinge och Broby till *Hästveda* station å södra stambanan i Kristianstads län;

jernvägsanläggning mellan *Röfors* bruk och *Lavå* jernvägsstation å vestra stambanan i Örebro län;

jernvägsanläggning från *Sibbhults* station å Kristianstad—Immeln's jernvägsaktiebolags jernväg förbi Röena till *Glimåkra* i Kristianstads län;

jernvägsanläggning från *Lunds* stad till *Kjeflinge* i Malmöhus län;

jernvägsanläggning från *Arlöfs* station å södra stambanan öfver Kjeflinge till Teckomatorp å Landskrona—Eslöfsbanan och vidare till stationen *Billesholms grufva* å jernvägen mellan Landskrona och Engelholm i Malmöhus län;

jernvägsanläggning från *Varberg* förbi Kongsbacka till *Göteborg* i Hallands samt Göteborgs och Bohus län;

jernvägsanläggning från sjön Fegens södra strand till Fegens tillärnade station å Kinnared—Fegens jernväg samt vidare förbi Tallsjö och Svanshult till Ätraån å hemmanet Esereds egor.

Följande enskilda jernvägsanläggningar hafva under 1884 blifvit för per- För trafik
son- och godstrafik upplåtna: öppnade en-
Böringe—Anderslöfs jernväg; skilda jernvä-
Säbyholms » gar.
Gefle—Ockelbo »
Lenna—Norrtejlje »
Borlänge—Insjöns »
Askersund—Skyllbergs »
hvarjemte för godstrafik upplåtits:
Björnmossen—Jädraås och Hvetlanda—Säfsjö jernvägar.

Under år 1884 har Kongl. Maj:t fastställt nya trafiktaxor enligt det Fastställda
metrisk systemet för Ulricehamn—Vartofta, Sölvesborg—Kristianstads, Up- jernvägstaxor.
sala—Margrethills, Kumla—Yxhults, Säbyholms, Gefle—Ockelbo, Askersund—
Skyllbergs, Lenna—Norrtejlje, Skåne—Hallands och Hvetlanda—Säfsjö jern-
vägar.

Under år 1884 har Kongl. Maj:t, på gjorda ansökningar, beviljat tillstånd Tillstånd för
för 41 utländingar att i riket idka handel eller annat näringsyrke. utländingar
att i riket
idka handel
m. m.

Kongl. Maj:t har under år 1884, uppå Civildepartementets fördraging, Aktiebolag.
meddelat fastställelse å bolagsordningar för 164 aktiebolag med sammanräk-
nade aktiekapital af minimum 25,302,050 kronor och maximum 55,387,980 kro-
nor. Af dessa bolag äro 3 försäkrings-, 5 jernvägs-, 62 industri- och fabriks-,
23 rederi-, 22 handels- och hushållsförenings-aktiebolag samt 49 bildade för
hvarjehanda andra ändamål.

Myntning.	Vid Myntverket hafva under år 1884 blifvit utmyntade:		
	Guldmynt: 20-kronor	Kr.	3,815,000: —
	Silfvermynt: 1-kronor	»	381,909: —
	10-ören	»	155,858: 90.
	Bronsmynt: 5-ören	»	39,207: —
	2-ören	»	26,310: 86.
	1-ören	»	26,261: 92.

Stämpel-
afgiften. Kongl. Maj:t har den 9 Augusti 1884 utfärdat ny förordning angående stämpelafgiften; hvarjemte Kongl. Maj:t den 12 påföljande September meddelat föreskrifter för erhållande af statistiska uppgifter om beloppet af det stämpelpapper, som användes till beläggning af äktenskapsförord, bouppteckningar, morgongåfvobref och afhandlingar om lösöreköp äfvensom handlingar, hvilka för vinnande af lagfart eller inteckning vid domstol företes.

Förordning
angående be-
villningsafgif-
ter för sär-
skilda förmå-
ner och rät-
tigheter. Kongl. Maj:t har den 16 Maj 1884 utfärdat ny förordning angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Tidigare af-
slutning och
revision af
statsverkets
räkenskaper. Med anledning af Riksdagens i underdånig skrifvelse den 10 Maj 1871 gjorda framställning om åtgärders vidtagande för vinnande af tidigare afslutning och revision af statsverkets räkenskaper har Kongl. Maj:t *dels* den 18 sistlidne April förordnat: att länsräkenskaperna skola afslutas med kalenderår och i öfverensstämmelse med hvad Riksdagen i dess berörda skrifvelse ifrågasatt, så att de skatter och afgifter, som beräknas såsom statsinkomst för året, men ej till betalning förfalla förr än efter årets utgång, skola balanseras till redovisning i nästföljande års räkenskap; att fögderiernas och städernas specialräkningar skola afgifvas till länsstyrelsen så tidigt, att länets landsbok kan vara upprättad och till Kammarrätten insänd inom utgången af Mars månad påföljande år; samt att arbetet med rikshufvudbokens upprättande skall så ordnas, att densamma jemte öfriga statsverkets räkenskaper, fullständigt afslutade, kan vara tillgänglig för granskning af statsrevisorerna den 1 Oktober året efter det kalenderår, räkenskaperna omfatta, *dels ock* den 5 sistlidne Juli fastställt formulär att tjena till efterrättelse vid bokföringen och redovisningen i länen från och med år 1885 och framgent äfvensom meddelat i öfrigt erforderliga föreskrifter i fråga om länsräkenskapernas tidigare afslutande.

I sammanhang härmed har Kongl. Maj:t sistnämnda dag utfärdat nådiga kungörelser angående dels förändrade föreskrifter i afseende å allmänna utskylders uttagande hos personer, som från skattskrifningsorten afflyttat; dels

redovisning inom länen för verkställigheten af meddelade bötesbeslut och för influtna bötesmedel; dels ändring i vissa fall af reglementet för uppboordsverket i Stockholm den 15 Oktober 1880; dels ändring i visst fall af nådiga cirkuläret den 23 September 1870 med föreskrifter i afseende på åtskilliga skogsförvaltningen rörande ämnen.

Kongl. Maj:t har den 23 Maj 1884 utfärdat kungörelse angående skyldighet för vederbörande verk och inrättningar att i och för deras räkenskapers granskning af Riksdagens revisorer afgifva berättelser och räkenskapsammandrag.

Skyldighet för verk och inrättningar att i och för granskning af Riksdagens revisorer afgifva berättelser och räkenskapsammandrag.

Sedan de öfverblifna kupongerna till lån, som Sverige för längre tid tillbaka upptagit i Holland, blifvit återförvärfvade, hafva berörde kuponger, som vid uppräknig befunnits utgöra ett sammanlagdt nominelt belopp af 3,671,275 floriner, blifvit till fullmäktige i Riksgäldskontoret öfverlemnade, hvarefter det af fullmäktige derå afgifna qvitto tillstålts Statskontoret för att der förvaras.

Kuponger till lån, som Sverige för längre tid tillbaka upptagit i Holland.

Jernvägspostbefordring har kommit till stånd dels å den senast för allmän trafik upplåtna delen af statens banor Håsjö—Ragunda och dels å följande; enskilda bolag tillhörande, jernvägslinier eller delar af sådana, nemligen: Börtinge—Anderslöf, Gefle—Ockelbo, Lenna—Norrtelje, Lennheden—Insjön, Askersund—Lerbäck, Helsingborg—Engelholm och Höganäs—Åstorp.

Jernvägspostbefordran.

Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer uppgick vid 1884 års slut antalet sådana postanstalter till 1,592 eller 53 mer än vid slutet af näst förutgångna året.

Poststationerna.

I afseende på befordringsavgifterna för inrikes postförsändelser har från och med detta års början, enligt nådiga kungörelsen den 5 Juli 1884, inträdt den förändring, att dessa afgifter utgöra för vanligt bref 10, 20 och 30 öre för resp. 1, 2 och 3 portosätser, lokalbref 5, 10 och 15 öre för resp. 1, 2 och 3 portosätser, enkelt brevkort 5 öre och dubbelt brevkort 10 öre, hvarjemte den afgift, som för rekommendation bör utöfver belöpande porto erläggas, blifvit faststald till 20 öre.

Befordringsavgifterna för inrikes försändelser.

Vid samma tid upphörde den särskilda taxering, som förut egt rum med sådana försändelser, som förut postbehandlats under benämningen lösbref.

På grund af särskild öfverenskommelse har nedsättningen i portot för bref och brefkort vunnit tillämpning äfven i afseende å postutvexlingen med Norge.

Postångbåts-
fart mellan
fastlandet och
Öland. Sedan för uppehållande under vintertiden af postförbindelsen mellan fastlandet och Öland ett ångfartyg anskaffats, hafva detta fartygs turer af Kongl. Maj:t bestämts att fortgå från den 1 November till den 1 påföljande Maj.

Inleverering af
öfverskotts-
medel till
Statskontoret. Till Statskontoret hafva under sistlidna år öfverskottsmedel till ett belopp af 625,000 kronor blifvit levererade för att tillföras fonden för postverkets reserverade medel, hvilken fond vid årets slut uppgick till 2,045,540 kronor 94 öre, oberäknadt räntorna för år 1884 till belopp af omkring 85,000 kronor.

Antalet post-
försändelser. Under år 1883, det senaste, för hvilket fullständiga statistiska uppgifter föreligga, hafva blifvit behandlade 80,144,578 postförsändelser af alla slag, hvilket antal vid jemförelse med näst föregående år utvisar en tillökning af 5 procent.

Tidnings-
trafiken. Särskildt hafva på grund af förskrifning genom postverket blifvit forskaffade 270,731 årgångar tidningar och tidskrifter, eller 6 procent mer än året förut.

Postsparban-
ken. Den nyinrättade Postsparbanken har med ingången af nästlidna år begynt sin verksamhet.

Antalet postsparbankskontor uppgick vid nästlidna års utgång till 1,575.

Dessutom hade, på grund af särskilda aftal, omkring 2,900 personer i olika delar af riket åtagit sig tillhandagå Postsparbanken med försäljning af postsparmärken.

Antalet personer, hvilka vid årets utgång hade å motbok medel innestående i Postsparbanken, uppgick till omkring 77,000.

Under årets lopp hade blifvit å motbok insatta något öfver 1,000,000 kronor, under det att uttagningarne belöpte sig till omkring 280,000 kronor.

Statstelegraf-
nätet. Under år 1884 hafva i svenska telegrafnätet tillkommit 191,7 kilometer stolplinier och 940,0 kilometer ledningstrådar, hvaremot afgått 411,8 kilometer linier och 793,9 kilometer ledningar, så att detsamma vid årets utgång upptog i linier och kablar 8,331,3 kilometer samt i ledningar 20,858,5.

Nya statstelegrafstationer hafva under år 1884 inrättats i Eslöf, Grebbestad, Junsele, Ljungskile och Svartvik, samt i Stockholm två filialstationer. Stationer.

Deremot hafva indragits telegrafverkets stationer i Borensberg och Medevi, så att antalet af de under Telegrafstyrelsens inseende ställda stationer uppgår vid 1884 års utgång till 182.

Under år 1883, det senaste för hvilket fullständig statistik är upprättad, hafva befordrats 1,209,088 taxerade telegrammer, deraf inländska 618,487 och utländska 590,601. Telegramvexling.

Telegrafverket har under året å 22 olika telegraforter anlagt tillhopa 232 telefonförbindelser. Telefonväsendet.

I öfverensstämmelse med det i nådiga brefvet den 6 Mars år 1883 Telegrafstyrelsen lemnade bemyndigande har Styrelsen inköpt telefontätet i Landskrona samt anlagt nya dylika nät i Eslöf och Trelleborg, hvilka samtliga blifvit förbundna så väl sinsemellan som med statens förutvarande telefontät i Malmö och Lund.

Kongl. Maj:t har den 30 sistlidne Maj fastställt förnyadt nådigt reglemente för tullstatens enskilda pensionsinrättning. Tullstatens enskilda pensionsinrättning.

Den 5 sistlidne Juli har Kongl. Maj:t i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut låtit utfärda nådig kungörelse angående nedsättning i tullafigften å té. Nedsättning i tullafigften å té.

I anledning af Riksdagens derom gjorda framställning har Kongl. Maj:t den 12 sistlidne September förordnat, att den genom nådiga brefven den 22 Augusti 1855 och den 13 Februari 1863 medgifna tullfrihet för de materialier, instrumenter och effekter, som från utrikes ort införas för statens jernvägars behof, skall upphöra med utgången af år 1884. Upphörande af tullfrihet för materialier m. m., som införas för statens jernvägars behof.

Den 2 sistlidne November har Kongl. Maj:t låtit utfärda nådig kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 32 och 170 i tullstadgan af den 2 November 1877. Förändrad lydelse af §§ 32 och 170 i tullstadgan.

Under den 12 sistlidne December har Kongl. Maj:t meddelat vissa föreskrifter i afseende å tullbehandlingen af de postpaket, som befordras från Norge till Sverige å linien Strömstad—Prestebacke station å jernvägen Fredrikshald—Mon. Tullbehandling af postpaket, som befordras från Norge till Sverige å linien Strömstad—Prestebacke.

Transitupplagsrätt. Städerna Hernösand och Ronneby hafva under sistlidna år fullgjort stadgade villkor för åtnjutande af transitupplagsrätt och derefter af sådan rätt kommit i åtnjutande.

Angifning och journalisering af tullfria varor. Generaltullstyrelsen har den 31 sistlidne December, enligt nådigt bemyndigande, utfärdat kungörelse angående förnyade bestämmelser för angifning och journalisering af tullfria varor.

Öfverintendentsembetets instruktion. Kongl. Maj:t har den 5 nästlidne December utfärdat kungörelse om ändring af vissa §§ i den för Öfverintendentsembetet den 14 November 1879 fastställda instruktion.

Domänförvaltningen. Sedan Riksdagen till afföning åt domänintendenter och uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna för år 1885 beviljat ett anslag af 45,000 kronor, har den lokala förvaltningen af domänerna för innevarande år blifvit ordnad på enahanda sätt som hittills.

Försäljning af mindre kronolägenheter. Beträffande sådana mindre kronoegendomar, som enligt Riksdagens beslut skulle få försäljas i den ordning, som Kongl. förordningen den 29 Maj 1874 bestämmer, har Kongl. Maj:t under år 1884 godkänt gjorda anbud å 15 särskilda lägenheter, för hvilka, med ett taxeringsvärde af 53,250 kronor, i köpeskilling erhållits 87,380 kronor.

Kronoparker-
nas tillökning. Genom afsättande till kronopark af boställsskogar samt genom inköp af enskild mark för statens räkning har kronoparkernas ytvidd ökats med 3,696,74 hektar (7,488 tunnland 15 kappland).

Fridlysning af vildt. På framställning af vederbörande landsting har all jagt å elg och rådjur blifvit förbjuden inom Göteborgs och Bohus län till och med år 1889 samt inom Kalmar läns södra landstingsområde till och med år 1887.

Skogshushållningsplaner. För 202 allmänna skogar hafva hushållningsplaner under året blifvit fastställda.

Åtgärder till minskande af skogseldar i Norrland. Sedan Kongl. Maj:t på Domänstyrelsens framställning anvisat medel för vidtagande af åtgärder till förekommande eller minskande af skada genom skogseld å kronans skogar hafva i Norr- och Vesterbottens län anstälts uppsyningsmän med uppgift att efter uppåd af manskap släcka skogseld, hvilken åtgärd redan visat sig medföra god verkan.

Till allmänhetens tjänst hafva under år 1884 sex skogsingeniörer varit anstälde. Skogsingeniörer.

Sedan det af Riksdagen vid beviljande af anslag till de Kongl. teatrarne fästade vilkor om ett från Stockholms stad utgåendé årligt bidrag blifvit uppfyllt, har Kongl. Maj:t den 4 Juni nästlidna år förordnat, att de Kongl. teatrar- nes verksamhet skulle under närmast följande tre spelår, räknade från och med den 1 Juli 1884, fortgå efter hufvudsakligen enahanda plan som hittills. Kongl. teatrarne.

Från och med början af år 1884 hafva de genom Kongl. förordningen angående vilkoren för tillverkning af bränvin den 2 Juni 1882 föreskrifna mekaniska kontrollapparaterna för det tillverkade bränvinets uppmätning blifvit ensamt bestämmande för skatteberäkningarne. Bränvins- kontroll- apparater.

Sedan Riksdagen bifallit Kongl. Maj:ts proposition derom att Finansdepartementets byrå för kontrollen å tillverkningsafgifter och Justeringsstyrelsen skulle förenas till en på ordinarie stat uppförd byrå, under benämning Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, har Kongl. Maj:t den 31 Oktober 1884 fastställt dels instruktion för nämnda byrå, dels ock instruktion för justerare af mått och vikt. Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld belöpte sig vid 1883 års slut till 296,617,900 kronor, hvaraf mot inhemska obligationer 115,439,300 kronor, mot tyska 145,810,400 kronor och mot franska 35,368,200 kronor; och utgjorde räntan, hvarmed obligationerna voro förskrifna, 5 procent å 17,228,700 kronor, 4 $\frac{1}{2}$ procent å 165,375,666 kronor 66 öre samt 4 procent å 114,013,533 kronor 34 öre. Under år 1884 hafva af inhemska 4 $\frac{1}{2}$ -procents-obligationerna försålts dels återstoden af 1880 års lån 360,300 kronor, dels af 1883 års lån 9,212,000 kronor, hvaraf till Postsparbanken för ett sammanlagdt belopp af 824,800 kronor; hvarjemte inhemska 4-procents-obligationer afyttrats till nominelt belopp af 2,465,200 kronor. Kursen, som vid årets början var för 4 $\frac{1}{2}$ -procents-obligationerna al pari och för 4-procents-obligationerna 94 $\frac{1}{2}$ procent, utgjorde vid utgången af året för de förra 101 $\frac{1}{2}$ och för de senare 95 $\frac{1}{2}$ procent. Af 1878 års tyska 4-procents-obligationer har ytterligare försäljning egt rum för nominelt 15,500,400 riksmark, under det att af bankens äldsta tyska 4 $\frac{1}{2}$ -procents lån af 1861 och 1862 hela återstoden af det senare lånet 8,221,200 riksmark blifvit, efter uppsägning, den 1 nästlidne December betald; samt under den 15 November nästlidna år af det förra lånet dels till inlösen den 15 Februari innevarande år utlottats 7,200,000 riksmark, dels till betalning den 15 nästkommande Augusti uppsagts återstående utelöpande obligationer till belopp af 3,257,100 riksmark. Allmänna hypoteksbankens obligationer.

Hypoteks-
föreningarnes
ställning.

Enligt den öfversigt af hypoteksföreningarnes ställning vid 1883 års slut, hvilken i Finansdepartementet upprättats efter uppgifter från allmänna hypoteksbanken och de särskilda hypoteksföreningarne, utgjorde summan af den amorteringslåns-skuld, hvari hypoteksföreningarne då häftade, efter afdrag af de å lånen verkställda amorteringar, i rundt tal 298,356,900 kronor, eller 4,113,500 kronor mera än vid utgången af år 1882.

Af berörde summa tillhörde 40,389,300 kronor lån, upptagna direkt af hypoteksföreningarne sjelfva, samt 257,967,600 kronor lån, som erhållits genom allmänna hypoteksbanken.

Allmänna
hypoteks-
kassans för
Sveriges
städer.

Allmänna hypotekskassans för Sveriges städer obligationsskuld belöpte sig vid 1884 års slut till 18,403,666 kronor 63 öre. Obligationerna af hypotekskassans 5-procentslån af 1868, hvilkas försäljning inställdes den 10 Mars 1883, hafva samtliga blifvit inlösta dels den 1 November 1883 och dels den 1 November 1884; och har under innevarande år för ändamålet hufvudsakligen användts det belopp, som influtit för hittills försålda obligationer af 1882 års 4 $\frac{1}{2}$ -procentslån.

Allmänna hypotekskassans fordran hos stadshypoteksföreningarne för till dem utgifna amorteringslån uppgick vid 1884 års utgång, efter afdrag af skedd amortering, till 12,306,470 kronor.

Under år 1884 har Kongl. Maj:t meddelat stadfästelse å ändring i allmänna hypotekskassans reglemente äfvensom å förnyade reglementen för Sundsvalls stadshypoteksförening och för stadshypoteksföreningen i Dalarne.

Upplösning af
bruksegares
hypotekskassa.

Kongl. Maj:t har den 2 Maj 1884 fastställt ett af delegarne i bruksegares hypotekskassa vid bolagsstämma den 5 förutgångne Mars fattadt beslut om bolagets upplösning.

Riksbankens
metalliska
kassa.

Riksbankens metalliska kassa utgjorde, beräknad i enlighet med bankoreglementets bestämmelser, vid slutet af November 1884 i rundt tal 15,800,200 kronor emot 15,352,100 kronor vid samma tid år 1883.

Tillgången bestod i myntadt och omyntadt guld för 12,825,400 kronor och i silfver för 3,186,100 kronor; dervid för det enligt lagen om rikets mynt af den 30 Maj 1873 preglade silfvermynt, utgörande 2,122,590 kronor, afdragits tio procent af pregelvärdet, i enlighet med bankoreglementets föreskrift.

Riksbankens tillgångar hos bankinrättningar och handelshus på utrikes orter, på hvilka tillgångar sedelutgifningsrätt får grundas, utgjorde vid ofvan nämnda tid, efter afdrag af Riksbankens skulder på dylika räkningar, 7,198,900 kronor, emot 4,211,300 kronor vid samma tid år 1883.

Tillgången i vaxlar, betalbara på utrikes ort, var den 30 November 1884 13,049,600 kronor emot 10,516,200 kronor samma dag år 1883.

De enskilda sedelutgifvande bankerna egde den 30 November 1884 uti myntadt och ommyntadt guld ett belopp af 8,451,400 kronor emot 7,892,100 kronor vid samma tid år 1883. Enskilda bankernas kassa i myntadt och ommyntadt guld.

Det belopp i guld, som vid nämnda tid fans hos de icke sedelutgifvande banker, rörande hvilka öfversigter offentliggöras, utgjorde 215,500 kronor.

Beloppet af utelöpande banksedlar var vid slutet af November 1884, i runda tal, för Riksbanken 38,595,900 kronor och för de enskilda bankerna 51,524,900 kronor eller sammanlagdt 90,120,800 kronor. Vid samma tid år 1883 var utelöpande sedelbeloppet 87,996,500 kronor; och har alltså en ökning med 2,124,300 kronor egt rum, i det att de enskilda bankernas sedelutgifning minskats med 285,100 kronor, under det Riksbankens ökats med 2,409,400 kronor. Utelöpande banksedlar.

Uti Riksbanken och de enskilda bankinrättningar, rörande hvilka öfversigter offentliggöras, voro den 30 November 1884 innestående: Bankernas upp- och utlåning.

på upp- och afskrifning 52,588,000 kronor emot 47,586,700 kronor samma dag 1883, och

på depositionsräkning 268,483,400 kronor emot 250,913,900 kronor år 1883.

Beloppet diskonterade inrikes vaxlar, som den 30 November 1883 utgjorde 169,853,100 kronor, var vid samma tid år 1884 183,450,500 kronor och hade alltså ökats med 13,597,400 kronor.

Utlåningen, som vid slutet af November 1883 uppgick till 132,945,900 kronor, var vid samma tid år 1884 143,524,000 kronor samt hade alltså ökats med öfver 10 $\frac{1}{2}$ millioner.

Det å kassakreditiv utestående beloppet hade från slutet af November 1883 till samma tid 1884 nedgått från 82,766,100 kronor till 81,988,900 kronor, eller med 777,200 kronor.

Totalsumman af bankernas till allmänna rörelsen lemnade försträckningar utgjorde alltså vid slutet af November 1884 408,963,400 kronor emot 385,565,100 kronor vid samma tid 1883 och hade sålunda ökats med 23,398,300 kronor.

Beloppet af utelöpande sedlar har samtidigt ökats med 2,124,300 kronor och inlåningen på upp- och afskrifning samt deposition med 22,570,800 kronor.

För Gefleborgs, Skaraborgs läns, Stockholms, Södermanlands, Sundsvalls och Vesterbottens läns enskilda banker äfvensom för enskilda banken i Venersborg hafva nya oktrojer beviljats att gälla intill utgången af år 1888. Förnyade bankoktrojer.

Frilager-
komitén. Betänkande med förslag till förordningar rörande kreditupplag och fri-
lager samt ändringar i 17 kap. 3 och 12 §§ handelsbalken och 21, 29 och
116 §§ af gällande tullstadga har afgifvits af den af Kongl. Maj:t för ända-
målet tillsatta komité; och har Kongl. Maj:t anbefalt Kommerskollegium och
Generaltullstyrelsen att öfver berörda betänkande afgifva utlåtande.

Komité för
afgifvande af
utredning och
förslag till
instruktion för
Riksdagens
revisorer. Sedan Riksdagens revisorer i den för år 1882 afgifna berättelse, under
erinran om behöfligheten af en omarbetning utaf de för revisorerne af stats-,
riksgålds- och bankoverken gällande särskilda instruktioner, uttalat den åsigt
att nämnda frågas behandling vid riksdagen skulle väsentligen underlättas,
derest förslag till instruktion för revisorerne blefve för Riksdagen framlagdt,
har Kongl. Maj:t den 16 sistlidne Oktober tillsatt en komité för afgifvande
af utredning och förslag i berörda afseende; och har den sålunda tillsatta
komitén den 23 påföljande December afgifvit betänkande och förslag i ämnet.

Komité för
utarbetande af
förslag till
flottnings-
stadga för
gränsfloderna
mellan Sverige
och Finland. Betänkande med förslag till stadga angående flottning af skogsalster i
gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland har
af dertill utsedde komiterade blifvit afgifvet; och har Kongl. Maj:ts Befall-
ningshafvande i Norrbottens län anbefalts att häröfver afgifva yttrande.

Frihet från
utmätning för
pensioner. Genom särskilda kungörelser har Kongl. Maj:t förordnat, att pensioner,
utgående från länsmännens i Kopparbergs län enskilda enke- och pupillkassa,
dramatiska och musikaliska artisternas pensionsförening samt sjökaptensför-
eningen i Göteborg ej må för pensionärs gäld tagas i mät.

Bibelöfversätt-
ningen. Den 25 April 1884 har Kongl. Maj:t åt en kommission, bestående af
erkebiskopen och tre ledamöter, uppdragit att verkställa en ytterligare re-
vision af den sista proföfversättningen af gamla testamentet äfvensom förordnat
om denna kommissions förstärkande med en granskningsnämnd af tre ledamöter.

Kyrkohand-
boken. Kongl. Maj:t har utfärdat cirkulär, dels den 21 Mars 1884 angående för-
klaring och ändring af vissa delar i kyrkohandboken, dels den 16 derpåföljande
Maj angående ändringar i 13 och 15 kapitlen af densamma.

Religions-
vården. Under den 18 April 1884 har Kongl. Maj:t förordnat, att Matsmyra ka-
pellag skall förläggas från Ofvanåkers till Voxna församling för att med denna
senare utgöra en kyrkoförsamling och en kommun.

Kongl. Maj:t har den 25 Juli 1884 förordnat, att Ystads S:t Mariæ och S:t Petri församlingar må med iakttagande af vissa bestämmelser förenas till en församling, kallad Ystads stadsförsamling.

På derom gjord framställning har Kongl. Maj:t den 9 Augusti 1884 fastställt ny indelning af kontrakten inom Skara stift. Kontraktsindeling.

Kongl. Maj:t har under år 1884 fastställt dels förslag till röstgrund vid prestval inom Vadstena, Sköfde, Motala och Arboga pastorat, dels ock reglemente för prestval i Malmö stads församlingar. Röstgrund vid prestval.

Under den 18 April 1884 har Kongl. Maj:t utfärdat stadga angående presexamen samt kungörelse angående pastoralexamens upphörande. Prest- och pastoralexamen.

Kongl. Maj:t har under den 15 November 1884 från presterskapets löne- regleringsfond anvisat lönetillskott åt åtskilliga innehafvare af presterliga tjänster. Lönetillskott till åtskilliga innehafvare af presterliga tjänster.

Sedan Stockholms stads konsistorium uppgjort förslag till förordning om kyrkoskrifning i Stockholm, hvilket förslag icke kunnat godkännas, har Öfverståthållareembetet anbefalts att, under medverkan af tre prestmän samt en från hvarje af de territoriella församlingarne i Stockholm utsedd person, utarbета och till Kongl. Maj:t inkomma med nytt förslag i ämnet. Ifrågasatt förslag till förordning om kyrkoskrifning i Stockholm.

Kongl. Maj:t har under år 1884 fastställt ritningar till elfva nya kyrkor, till ändring och reparation af sju, till tornbyggnad å fem, samt till altare, orgelfaçad, predikstol, läktare m. m. i nitton kyrkor. Nya kyrkor m. m.

Öppna bref om tillstånd att genom kollekt och stambok öfver hela riket insamla bidrag till kyrkobyggnad hafva under sistlidet år utfärdats för Hvalinge, Gräsgårds, Örnevalla, Gladhammars, Ornö, Fogelfors och Stensele församlingar, hvarjemte Kongl. Maj:t medgifvit, dels att en kollekt finge i rikets kyrkor upphemtas för Fjellstedtska skolan i Upsala och till understöd för uppförande af protestantisk minneskyrka i staden Speier, dels ock att en kollekt i rikets kyrkor finge under hvartdera af nedan nämnda år upptagas för följande ändamål: under åren 1884 och 1885 till bidrag för bestridande af kostnaderna för svenska församlingen i Paris, under åren 1885 och 1886 för svenska missions-sällskapet samt under åren 1885, 1886 och 1887 för Eugeniahemmet för fattiga, obotligt sjuka och vanföra barn.

Främmande
trossamfund.

På gjorda underdåniga ansökningar har Kongl. Maj:t under år 1884 medgifvit bildande af åtskilliga metodist-episkopalförsamlingar med rätt till offentlig religionsöfning under de vilkor och bestämmelser, som i Kongl. förordningen den 31 Oktober 1873 stadgas, nemligen en i Halmstad, en i Bodarne församling, en i Stockholm, en i Öregrund, en i Östergarns församling och en i Karlstad.

Universiteten.

Kongl. Maj:t har under den 19 September 1884 låtit utfärda kungörelse angående förändrad lydelse af 39 och 59 §§ i de för universiteten i Upsala och Lund den 10 Januari 1876 fastställda nådiga statuter.

Under den 25 Juli 1884 har Kongl. Maj:t fastställt ritningar till ny byggnad för patologisk-anatomiska institutionen vid universitetet i Lund.

Den 30 Maj 1884 har Kongl. Maj:t anbefalt åtgärders vidtagande i laga ordning för tillsättande af den nya professorsbeställningen i fysiologi och embryologi vid universitetet i Lund.

Allmänna läroverken och pedagogierna.

Vid statens allmänna läroverk utgjorde antalet lärjungar vid början af 1884 års hösttermin 14,421.

Lärjungeantalet vid de pedagogier, som meddela undervisning utöfver folkskolans ståndpunkt, utgjorde sistlidne hösttermin 361.

Under år 1884 hafva 778 lärjungar, af hvilka 17 flickor, aflagt godkänd mogenhetsexamen vid allmänna läroverk och privata läroanstalter med dimissionsrätt.

Utförlig statistisk redogörelse för statens elementarläroverk för gossar läsåret 1876—1877 har blifvit upprättad och till trycket befordrad.

Sedan den komité, åt hvilken Kongl. Maj:t den 20 Oktober 1882 uppdragit att undersöka den nuvarande organisationen af läroverken för meddelande af elementarundervisning samt afgifva de yttranden och förslag, hvartill en sådan undersökning kunde föranleda, under år 1884 fullgjort berörda uppdrag, samt komiténs utlåtande och förslag blifvit till trycket befordrade, har Kongl. Maj:t under den 12 sistlidne December deröfver infordrat vederbörande myndigheters underdåniga yttranden.

Rektorerne vid samtliga högre allmänna läroverk hafva efter kallelse under sistlidna höst sammanträdt i hufvudstaden för att dels utbyta erfarenhet och åsikter beträffande lämpligaste sättet att gå till väga i afseende å viktigare praktiska anordningar, dels och för att öfverlägga om andra för en riktig tillämpning af de stadgade undervisningsplanerna eller i öfrigt för skolorna magtpåliggande frågor.

Under den 30 Maj 1884 har Kongl. Maj:t låtit utfärda cirkulär angående fördelning af det utaf Riksdagen beviljade anslag för beredande åt lärare och

lärarinnor vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet samt en- och tvåklassiga pedagogier af löneförbättring under år 1885.

I fråga om sättet för utbetalning af arvoden åt vikarier för lärare vid de allmänna läroverken under år 1884 har Kongl. Maj:t den 18 Januari nämnda år meddelat vissa bestämmelser.

Sedan Kongl. Maj:t den 12 Juni 1882 föreskrifvit, att rektorstjenster vid treklassiga allmänna läroverk och pedagogier icke vidare finge besättas med ordinarie innehafvare, har Kongl. Maj:t under den 26 Augusti 1884 låtit utfärda cirkulär angående den aflöning, som bör tillkomma tillförordnade rektorer vid dylika läroverk.

Profårskurser för praktisk utbildning af blifvande lärare hafva under år 1884 varit anordnade vid högre latinläroverken å Norrmalm och å Södermalm i Stockholm, högre realläroverket i nämnda stad samt högre allmänna läroverken i Upsala och Lund. För att börja genomgå dylik kurs under året hafva 53 lärarekandidater blifvit af chefen för Ecklesiastikdepartementet till nämnda läroverk hänvisade.

Af det anslag å 6,000 kronor, som på Kongl. Maj:ts framställning blifvit för år 1884 af Riksdagen beviljadt till resestipendier för lärare i främmande lefvande språk vid de allmänna läroverken, har Kongl. Maj:t tilldelat åtta sådane lärare understöd för resor i utlandet.

Granskning af lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassas förvaltning och räkenskaper har under år 1884 blifvit verkställd och berättelse derom afgifven.

Lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa.

Professoren E. A. Jacobsson har besökt åtskilliga läroverk för att taga kändedom om teckningsundervisningen samt i afseende derpå meddela de råd och anvisningar, som funnos erforderliga.

Teckningsundervisningen.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande den högre undervisningen under år 1884 inspekterat högre allmänna läroverken i Skara, Göteborg, Upsala och Luleå, lägre allmänna läroverken i Sköfde, Uddevalla, Göteborg, Haparanda, Skellefteå, Mariestad och Alingsås, pedagogien i Kungelf, Fjellstedtska skolan i Upsala, Wallinska flickskolan i Stockholm samt högre elementarskolorna för flickor i Sköfde, Luleå, Skellefteå, Mariestad och Alingsås äfvensom tre dylika flickskolor i Göteborg.

Inspektion.

Under läsåret 1883—1884 utgjorde elevernas antal vid tekniska skolan i Stockholm 1,129, deraf 912 manliga och 217 qvinliga. Vid de tekniska elemen-

Tekniska skolor m. m.

tarskolorna i Norrköping, Malmö, Örebro och Borås uppgick elevernas sammanlagda antal samma år till 211. Vid de i samband med dessa tekniska elementarskolor stående tekniska söndags- och aftonskolorna äfvensom vid tekniska söndags- och aftonskolan i Eskilstuna begagnades undervisningen af tillsammans 1,095 lärjungar.

Kongl. Maj:t har under den 22 Februari 1884 af de för ändamålet anslagna medel tilldelat understöd åt lägre tekniska yrkesskolor i följande städer, nemligen: Södertelje, Upsala, Nyköping, Jönköping, Vexjö, Karlskrona, Kristianstad, Malmö, Lund, Landskrona, Venersborg, Mariestad, Karlstad, Örebro, Vesterås, Köping, Söderhamn, Hudiksvall, Hernösand, Sundsvall och Umeå.

Genom nådig kungörelse den 30 Maj 1884 har Kongl. Maj:t meddelat de vilkor, hvarunder tekniska yrkesskolor må för år 1885 erhålla understöd af de för sådant ändamål anvisade statsmedel.

Folkskole-
lärareseminarierna.

Kongl. Maj:t har genom nådigt cirkulär den 30 Maj 1884 i enlighet med Riksdagens på nådig framställning fattade beslut förordnat om löneförbättring för år 1885 åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärareseminarierna.

Kongl. Maj:t har genom nådigt cirkulär den 30 Januari 1884 förordnat om grunderna för beräkning af arvoden åt vikarierande lärare vid folkskolelärareseminarierna.

Elevernas antal utgjorde höstterminen 1884 vid rikets sju folkskolelärareseminarier 856 och fem folkskolelärarinneseminarier 554 eller tillsammans 1,410.

Afgångsexamen undergingo sistlidna års vårtermin 218 manliga och 147 qvinliga eller tillsammans 365 elever.

Småskolelärarinneexamen aflades samma termin vid folkskolelärarinneseminiarierna af 88 elever, som genomgått första årets lärokurs.

Vid seminariet i Jockmock för lappska småskolelärares och lärarinnors bildande voro höstterminen 1884 intagna 4 och vid seminariet i Haparanda för finska småskolelärares och lärarinnors bildande voro samma termin intagna 18 elever; och utexaminerades vid vårterminens slut samma år från hvardera seminariet 5 elever.

Vid 14 af landsting underhållna småskolelärare- och lärarinneseminarier hafva under år 1884 tillsammans 335 elever undergått den genom Kongl. kungörelsen den 11 Januari 1878 föreskrifna afgangspröfning.

Enahanda pröfning har med särskildt nådigt tillstånd blifvit anställd vid 4 af enskilde inrättade småskolelärarinneseminarier med tillsammans 132 elever.

Efter erhållet uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden angående folkundervisningen anställt inspektion vid seminarierna i Stockholm, Upsala, Linköping, Skara, Lund, Göteborg och Karlstad. Inspektion af seminarierna.

Af folkskoleinspektörernes för senast förflutna inspektionsperiod afgifna berättelser har Kongl. Maj:t låtit utarbete ett sammandrag, som blifvit till vederbörande utdeladt. Folkskoleinspektionen.

Kongl. Maj:t har den 12 September 1884, i anledning af Riksdagens i ärendet gjorda framställning, åt särskilde komiterade lemnat uppdrag att granska för handen varande, till folkskolornas tjänst utgifna läroböcker samt afgifva utlåtande rörande de grundsatser, efter hvilka sådana läroböcker lämpligen böra uppställas. Folkundervisningen.

Enligt de, jemlikt föreskriften i Kongl. cirkuläret den 24 November 1882, från domkapitlen och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifter angående folkundervisningen under år 1883 funnos i rikets 2,360 skoldistrikt 13 högre folkskolor samt Folk- och småskolor m. m.

3,294 fasta och	862 flyttande eller tillsammans	4,156 folkskolor,
557 » »	433 » »	990 mindre folkskolor,
2,584 » »	2,051 » »	4,635 småskolor,

Summa 6,435 fasta och 3,346 flyttande eller tillsammans 9,781 skolor, eller med inräknande af de högre folkskolorna 9,794.

I de högre folkskolorna undervisade 15 lärare samt i

folkskolorna.....	4,063 lärare och 1,061 lärarinnor, tillsammans	5,124,
mindre folkskolorna	266 » » 727 » »	993,
småskolorna.....	526 » » 4,487 » »	5,013,

Summa 4,855 lärare och 6,275 lärarinnor, tillsammans 11,130, eller med inräknande af de högre folkskolornas lärare 11,145 förutom 280 lärare, hvaraf 6 vid de högre folkskolorna, och 324 lärarinnor eller tillsammans 604, som särskildt undervisat i öfningsämnen eller handaslöjder.

Antalet barn af 7—14 års ålder utgjorde 716,025, hvaraf 364,479 gossar och 351,546 flickor. Bland dessa hade

under året undervisats	674,120,
» » ej åtnjutit undervisning	32,488,
hvarjemte uppgifter saknas om	9,417,
Summa	716,025.

Bland de under året undervisade barn af 7—14 års ålder undervisades i

sina egna distrikts fasta folkskolor	271,134,
» » » flyttande folkskolor	77,316,
» » » fasta mindre folkskolor	23,511,
» » » flyttande mindre folkskolor	23,574,
» » » fasta småskolor	94,922,
» » » flyttande småskolor	102,082,
folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utom deras egna distrikt	9,422, 601,961,
högre folkskolor	258,
allmänna läroverk och specialskolor	11,822,
enskilda skolor	18,934,
hemmen	41,145.
	<u>Summa 674,120.</u>

Bland de barn af 7—14 års ålder, som under året ej åtnjutit undervisning, uteblefvo

efter inhemtande af de i § 48 af folkskolestadgan föreskrifna insigter	5,911,
» godkänd afgangspröfning jemlikt § 47 af folkskolestadgan	11,416,
till följd af sjukdom eller naturfel	3,347,
af annan anledning	11,814.
	<u>Summa 32,488.</u>

Med inräknande af dem, som voro öfver eller under den ofvan angifna skolåldern af 7—14 år, undervisades i högre folkskolor 355 samt i folkskolor, mindre folkskolor och småskolor 653,603.

Utgifterna för högre folkskolor, folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utgjorde under år 1883 enligt ofvannämnda insända uppgifter:

	Kronor.
till lärares och lärarinnors aflöning	7,022,623.18,
» skollokaler och inventarier	1,673,614.54,
» undervisningsmateriel	238,497.31,
» öfriga behof	1,324,921.51,
	<u>Summa 10,259,656.54.</u>

Lönestillskott. Lönestillskott af allmänna medel hafva under år 1883 utgått med tillsammans 2,739,424 kronor.

Kongl. Maj:t har genom nådig kungörelse den 30 Maj 1884 förordnat om ytterligare lönestillskott åt lärare och lärarinnor vid folkskolor.

Fortsättnings-skolor. På derom gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t för år 1884 beviljat understöd åt 647 fortsättningsskolor med tillsammans 39,525 kronor.

Understöd till 13 högre folkskolor har för år 1883 utgått med tillsammans 15,600 kronor. Högre folkskolor.

På derom af vederbörande styrelser gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t för år 1884 anvisat understöd åt 22 folkhögskolor med tillsammans 53,250 kronor. Enligt styrelsernas berättelser hafva vid samtliga folkhögskolorna under sistlidna läsår undervisats 665 manliga och 183 qvinliga eller tillsammans 848 elever. Folkhögskolor.

Till understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid folkhögskolor har Kongl. Maj:t för år 1884 anvisat 15,000 kronor.

Kongl. Maj:t har genom nådigt cirkulär den 30 Maj 1884 i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut förordnat om understöd för år 1885 åt både manliga och qvinliga mindre bemedlade lärjungar vid folkhögskolor.

Af de till Lappmarks ecklesiastikverk anslagna medel hafva under sistlidna år aflönats 4 skolmästare och 10 kateketer, samt dels 58 lappska barn njutit underhåll och beklädnad, dels bidrag lemnats till underhåll af lappska barn, hvarjemte för lappskolan i Tärna bekostats reparation af skolhuset och för lappskolan i Gellivare beviljats understöd för anordning af undervisning i slöjd. Lappmarks ecklesiastikverk.

Kongl. Maj:t har den 10 sistlidne Oktober förordnat om upprättande af en femte lappskola, som skall anordnas i Juckasjärvi församling, samt för berörda ändamål af anslaget till Lappmarks ecklesiastikverk anvisat erforderliga medel dels till inköp af en hemmansdel, dels ock till bidrag för skollärares aflöning m. m.

Till främjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar hafva för år 1884 beviljats understöd för höjande af lärares löner till och öfver minimum, hvarjemte särskildt understöd för skolväsendet lemnats Juckasjärvi och Tarendö skoldistrikt. Folkundervisningen bland finnar i rikets nordligare trakter.

I ändamål att till nedsatt pris hållas folkskolorna till handa hafva jemte förut anmäld undervisningsmateriel följande läromedel blifvit anskaffade, nemligen taflor ur allmänna historien jemte beskrifning, väggttaflor öfver våra vigtigaste kulturväxter jemte beskrifning samt väggharta öfver Upland. Undervisningsmateriel.

Åt finska skolor hafva undervisningsmateriel och läroböcker dels kostnadsfritt utdelats, dels till nedsatt pris hållits till handa, hvarjemte på svenska och finska språken utgifvits nya upplagor af Luthers lilla katekes med kort utveckling samt Starbäcks små berättelser ur svenska historien.

Folkskolelä-
rarnes pen-
sionsinrätt-
ning.

Enligt direktionens för folkskolelärares pensionsinrättning berättelse för år 1883 var vid årets slut delaktighet i pensionsinrättningen beviljad för 4,602 läraretjänster och 19 tjänster vid seminariernas öfningsskolor. Antalet gällande pensionsbref utgjorde vid samma tid 785 med ett årligt pensionsbelopp af tillsammans 313,236 kronor 14 öre. Inrättningens kapitalbehållning utgjorde vid sista afslutningen 4,067,614 kronor 7 öre.

Kongl. Maj:t har den 9 Augusti 1884, i öfverensstämmelse med Riksdagens på nådig framställning fattade beslut, förordnat om tjänstårsberäkning och pensionsrätt för lärare och lärarinnor vid småskolelärareseminarier, som af landsting inrättats.

Understöd till
folkskole-
lärare.

Sedan Riksdagen för år 1885 å allmänna indragningsstaten anvisat och ställt till Kongl. Maj:ts disposition ett anslag af 10,000 kronor för meddelande af understöd af högst 250 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskolelärare, hvilka oförvitligt skött sin tjänst, men derifrån erhållit afsked före år 1867, samt åt Kongl. Maj:t öfverlemnadt att närmare bestämma villkoren för sådant understöds erhållande, har Kongl. Maj:t i anledning häraf den 12 December 1884 utfärdadt nådig kungörelse i detta ärende.

Folkskolelä-
rarnes enke-
och pupill-
kassa.

Till delaktighet i folkskolelärares enke- och pupillkassa voro enligt direktionens berättelse för år 1883 vid nämnda års slut anmälda 3,124 i tjänst varande lärare, 25 i tjänst varande lärarinnor och 10 tjänster vid seminariernas öfningsskolor. Afgifter till kassan erlades för 108 lediga tjänster och derjemte voro 412 pensionstagare delegare i kassan. Antalet gällande pensionsbref utgjorde vid samma tid 185 och det utgående pensionsbeloppet uppgick till 25,375 kronor 16 öre. Kassans kapitalbehållning utgjorde vid sista afslutningen 998,571 kronor 14 öre.

Läroanstalter
för döfstumma
och blinda.

Vid allmänna institutet för döfstumma å Manilla voro under sistlidna läsår intagna 135 elever, af hvilka 96 voro frielever, 25 betalade hel och 14 nedsatt afgift. Vid institutets seminarium för döfstummelärares bildande voro samma läsår intagna 4 manliga och 2 qvinliga, tillsammans 6 elever. Afgångsexamen undergingo vid läsårets slut 2 manliga lärareelever.

Vid institutet för blinda, som under år 1884 fortfarande varit inrymdt i förhyrd lokal i Hedvig Eleonora församling i Stockholm, voro under sistlidna läsår intagna 60 elever, af hvilka 37 voro frielever, 14 betalade hel och 9 nedsatt afgift. Under vårterminen 1884 voro vid institutet intagna 2 manliga och 1 qvinlig, tillsammans 3 lärareelever.

Från institutets tryckeri för blindtryck hafva under läsåret utgifvits flera böcker af nya testamentet, läsebok för blinda samt lärobok i fäderneslandets historia m. m.

Granskning af så väl allmänna institutets för döfstumma som institutets för blinda räkenskaper och förvaltning för åren 1881, 1882 och 1883 har under år 1884 blifvit verkställd och berättelse derom afgifven af revisorer, som Kongl. Maj:t förordnat.

Blindskolan i Vexjö samt handtverksskolan i Kristinehamn för blinda hafva under hösten 1884 börjat sin verksamhet, och äro i den förra intagna 12 och i den senare 17 elever.

Af de till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för döfstumma och blinda barn anslagna medel hafva för innevarande år bidrag lemnats till 13 dylika anstalter med tillsammans 39,600 kronor. Antalet elever vid dessa anstalter utgör tillsammans 425.

Vid läroanstalterna för öfveråriga döfstumma voro under sistlidna hösttermin intagna tillsammans 158 elever, nemligen vid läroanstalten i Vadstena 60, i Skara 49 och i Bollnäs församling af erkestiftet 49.

Inspektion har enligt gifna förordnanden blifvit under år 1884 verkställd af direktorn vid allmänna institutet för döfstumma i anstalterna för döfstumma och af direktorn öfver institutet för blinda i anstalterna för blinda.

Af Kongl. Biblioteket har under år 1884 afgifvits berättelse om dess verksamhet under nästföregående år. Kongl. Biblioteket.

Under år 1884 har jemväl Riksarkivet afgifvit berättelse om de under år 1883 der verkställda arbeten m. m. Riksarkivet.

Kongl. Maj:t har den 3 Oktober 1884 låtit utfärda kungörelser dels angående ändrad lydelse af § 33 i förnyade nådiga stadgarna för Akademien för de fria konsterna den 1 November 1878, dels ock angående ändrad lydelse af §§ 31 och 33 i reglementet för nämnda akademis läroverk den 16 September 1881. Akademien för de fria konsterna.

Akademien har under år 1884 afgifvit berättelse om läroverkets verksamhet under läroåret 1883—1884.

Under år 1884 har dels intendenten vid Nationalmuseum afgifvit berättelse rörande konstsamlingarnas tillväxt och förvaltning under nästföregående år, dels föreståndaren för Lifrustkammaren aflemnat redogörelse för de under dennes vård ställda samlingars tillväxt, bearbetning och förvaltning under samma år. Nationalmuseum och Lifrustkammaren.

Med anledning af ett utaf styrelsen för svenska slöjdföreningen gjordt erbjudande att utan ersättning öfverlemna föreningens konstindustrisamlingar till staten har Kongl. Maj:t den 26 September 1884 förordnat, att så stor del af berörda samlingar, som Nationalmusei nämnd efter behörig granskning anser böra med statens motsvarande samlingar förenas, skall för statens räkning mottagas af intendenten vid Nationalmuseum för att, vederbörligen förtecknade, införlifvas med de konstindustriella samlingar, som der skola förvaras.

Vetenskapliga Genom understöd af anslaget till resestipendier samt läroböckers och lärda
resor m. m. verks utgifvande har Kongl. Maj:t fortfarande beredt förtjente vetenskapsidkare
tillfälle dels till forskningsresor, dels till offentliggörande af lärda arbeten.

Understöd åt Kongl. Maj:t har af det till understöd åt vittre författare beviljade anslag
vittre för- tilldelat särskilda belopp åt dels äldre vitterhetsidkare, dels yngre personer,
fattare. som genom sina arbeten ådagalagt framstående anlag för vitterhet.

Antiquariska Antiquariska forskningsresor hafva under år 1884 genom Vitterhets-, Historic-
forsknings- och Antiquitetsakademiens försorg blifvit företagna i åtskilliga delar af riket.
resor.

Understöd till Sedan Riksdagen stält till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för
anordnande af innevarande år af 15,000 kronor för att användas till understöd åt sådana an-
föreläsnings- stalter eller föreningar, som anordna föreläsningskurser för arbetsklassen, har
kurser för ar- Kongl. Maj:t, som den 30 Maj 1884 låtit utfärda kungörelse angående vilkoren
betsklassen. för erhållande af dylikt understöd, vidare den 30 derpåföljande December till-
delat 8 sådana anstalter eller föreningar understöd af nämnda anslag.

Fattigvården. På grund af förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för
understöd, som af fattigvårdssamhällen i ett af de förenade rikena Sverige och
Norge lemnats behöfvande personer från det andra riket, har under år 1884
liquid för år 1882 emellan de begge statskassorna egt rum.

Af anslaget till fattigvård, som bör af staten bekostas, hafva den 29 Fe-
bruari 1884 särskilda belopp hufvudsakligen för år 1883 blifvit ställda till dispo-
sition af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands, Vesterbottens och
Norrbottens län för att användas till understöd åt fattiga bland lappallmogen.

Uppfostrings- Kongl. Maj:t, som den 29 Juni 1883 tillerkänt idiothemet å lägenheten
anstalter för Johannesberg vid Mariestad äfvensom den af föreningen i Stockholm för sin-
sinnesslöa barn. nnesslöa barns värd stiftade skola de för dessa inrättningar afsedda andelar af
1884 års anslag till uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn, har under sistlidna
år tilldelat understöd af nämnda anslag åt ytterligare sex sådana anstalter; och
hafva samtliga ifrågavarande anstalter blifvit under år 1884 inspekterade.

Nådig kungörelse angående vilkoren för erhållande af statsunderstöd utaf
1885 års anslag för dylika uppfostringsanstalter har Kongl. Maj:t under den 30
Maj 1884 låtit utfärda.

Hospitals- De vid 1883 års slut ännu icke fullbordade afdelningarne III och VI af
väsendet Upsala nya hospitalsbyggnad äro nu så nära färdiga, att de kunna upplätas till
m. m. begagnande under loppet af instundande sommar, hvarefter Upsala hospital,
beräknadt för omkring 400 sjuke, är för sjukvården fullständigt öppnadt.

Sedan Riksdagen för påbörjande af arbeten å en hospitalsanläggning å egendomen Marieberg vid Kristinehamn för år 1884 anvisat ett belopp af 100,000 kronor, hafva under berörda år grundläggnings- med flera förberedande arbeten för detta ändamål derstädes förrättats.

Under den 15 November 1884 har Kongl. Maj:t för femårsperioden 1885—1889 fastställt afgifter för sinnessjuka å hospitalen.

Kongl. Maj:t har den 21 Mars 1884 förklarar Malmö nuvarande hospital skola utgöra asyl eller vårdanstalt för sinnessjuka i enlighet med föreskrifterna i nådiga stadgan angående sinnessjuka den 2 November 1883.

Den 15 November 1884 har Kongl. Maj:t till efterrättelse från början af innevarande år fastställt nya grunder för apoteksvarors taxering, hvarjemte Kongl. Maj:t samma dag låtit utfärda kungörelse om ändring i § 14 uti nådiga instruktionen för Medicinalstyrelsen den 2 November 1877.

Nya grunder
för apoteks-
varors taxering
m. m.

Kongl. Maj:t har under år 1884 medgifvit tjänstårsberäkning, lika med den civile läkare i statens tjänst åtnjuta, under den 25 April åt en åttonde distriktsläkare i Göteborg samt under den 15 November åt en andre stadsläkare i Kalmar.

Medicinal-
väsendet.

Under år 1884 har Kongl. Maj:t meddelat bestämmelser, dels den 18 Juli och den 15 Augusti angående sätt för antagande af stadsläkare i Köping och Luleå, dels ock den 1 Augusti rörande förändrad reglering af stadsläkaretjänsterna i Norrköping.

Kongl. Maj:t har den 30 Maj 1884 uppdragit åt Medicinalstyrelsen att låta under år 1885 i hufvudstaden anordna en poliklinik för tandsjukdomar och meddela därför erforderliga bestämmelser.

Den 12 September 1884 har Kongl. Maj:t, på derom af Medicinalstyrelsen gjord framställning, medgifvit, att det på grund af nådiga brefvet den 17 Juli 1874 anlagda medikamentsförrådet vid Tumba inom Stockholms län må förändras till en sjelfständig apoteksinrättning vid Tumba jernvägsstation med personligt privilegium för innehafvaren.

Vid 1883 års slut uppgick barnmorskornas antal i hela riket till 2,103.

Under loppet af år 1884 hafva 106 elever blifvit vid rikets tre läroanstalter för barnmorskor examinerade i den allmänna förlossningskonsten och förklarats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Bland dem hafva utgått från Stockholms läroanstalt 56, från Göteborgs 37 och från Lunds läroanstalt 13. Af sålunda examinerade barnmorskor hafva i Stockholm 55 och i Göteborg 22, hvilka adagalagt goda insigter jemte färdighet i den egentliga barnmorskekonsten äfvensom gjort sig kända för pålitlighet och hedrande uppförande, ytterligare erhållit undervisning i instrumental förlossningskonst och, sedan de vid anställt förhör befunnits ega nöjaktig skicklighet i densamma,

förklarats berättigade att under vissa vilkor utöfva jemväl denna del af förlösningskonsten.

Enligt en af Medicinalstyrelsen under år 1884 till Kongl. Maj:t afgifven berättelse angående skyddskoppypningen i riket utgjorde antalet af dem, som under år 1883 med framgång der vaccinerats, 104,736. För nitisk utöfning af skyddskoppypningen hafva, enligt Kongl. Maj:ts beslut den 30 December 1884, 135 vaccinatörer erhållit belöning. Af desse hafva 13 bekommit medaljer i silfver att å bröstet bäras, 50 vaccinationsinstrument och de öfrige penningar.

Veterinär-
undervis-
ningen.

Enligt en af Veterinärinstitutet i Stockholm under år 1884 afgifven berättelse för år 1883 hafva under sistberörda år 99 personer vid institutet åtnjutit undervisning, hvaraf 77 såsom veterinärelever och 22 såsom hofslagarelärlingar. Under året hafva af veterinäreleverna utexaminerats 14, en elev har affidit och en lemnat läroverket utan examen, så att vid årets slut återstodo 61. Af hofslagarelärlingarne aflade under året 9 civile hofslagareexamen, 1 civil och 6 militäre hafva lemnat läroverket utan examen, så att vid årets slut återstodo 6, alla militäre.

Enligt en af veterinärinrättningen i Skara under år 1884 afgifven berättelse rörande nämnda inrättnings verksamhet och förvaltning under år 1883 hafva under sistberörda år der undervisats 35 veterinärelever, af hvilka 2 utexaminerats såsom privatveterinärer. Smeds- och hofslagarelärlingarne voro vid årets början 5. Af desse hafva 2 blifvit utlärd och fått anställning, men i stället 2 nya antagits, så att vid årets slut äfven återstodo 5. Af by- och sockensmeder hafva 8 erhållit undervisning i hofbeslagskonsten.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 19 Januari 1885.

O S C A R.

NILS VON STEYERN.